

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Podatelna
22 -11- 2006
Cís. 3851 příl. 4

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Rok 2006

Martina KARLOVÁ

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Pedagogická fakulta
Katedra informačních technologií a technické výchovy

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ TÉMATICKÝ PROGRAM PRO DĚTI
PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU A JEHO OVĚŘENÍ V PRAXI
Bakalářská práce

ZVÍŘATA ZE ZOO

Vedoucí bakalářské práce : PhDr. Radmila Dytrtová, CSc
Autor bakalářské práce : Martina Karlová
Studijní obor : Učitelství pro mateřské školy
Forma studia : prezenční
Bakalářská práce dokončena : listopad, 2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Praze dne 22. 11. 2006

Pc

Děkuji PhDr. Radmila Dytrtová,CSc za odborné rady a vedení při přípravě a zpracovávání mé bakalářské práce. Paní ředitelce Mgr. Ludmile Sprachtové za umožnění realizace praktické části mé bakalářské práce na její MŠ Sokolovská. Jiríně Rajdlové za vlídné přijetí do její třídy a odborné rady při realizaci praktické části mé bakalářské práce. Jiřímu a Lukášovi Karlovi za konzultace a pomoc při tvorbě grafické podoby mé bakalářské práce.

ANOTACE

Tato práce analyzuje v teoretické části dva vzdělávací programy. A to : Rámcový vzdělávací program a Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole. Dále se podrobněji zabývá Školním výchovně vzdělávacím programem mateřské školy Sokolovská a Třídním výchovně vzdělávacím programem mateřské školy Sokolovská. V další kapitole popisuje projektovou metodu, která byla použita při realizaci praktické části bakalářské práce. Na úplný závěr teoretické části je popsán význam kontaktu dětí s přírodou.

Všechny kapitoly teoretické části sloužily jako odrazový můstek pro přípravu, realizaci a zhodnocení výchovně vzdělávacího tématiky zaměřeného programu – Zvířata ze ZOO. Ten byl realizován jako čtrnáctidenní program pro skupinu 25 dětí od 3 - 7let v jedné mateřské škole. Splnil všechny své předpokládané cíle a tak může být zařazen do plánů environmentálního vzdělávání a výchovy a použit jako součást kteréhokoli třídního výchovně vzdělávacího programu v mateřské škole.

KLÍČOVÁ SLOVA

Rámcový vzdělávací program, Kurikulum podpory zdraví, Školní výchovně vzdělávací program, Třídní výchovně vzdělávací program, Projektová metoda, Význam kontaktu dětí s přírodou, Vstupní pedagogická diagnostika znalostí dětí o exotických zvířatech, Výchovně vzdělávací program tématiky zaměřený na zvířata ze ZOO – přiložený soubor použitých činností a aktivit.

ABOUT THIS PUBLICATION

The theoretical part of this bachelor thesis analyses two educational projects: the General educational project and Curriculum of health promotion in kindergarten. Further it deals in detail with the school training project in the kindergarten in Sokolovská street and the class training project in the kindergarten in Sokolovská street. The following chapter describes the project method, which was applied in the implementation of the practical part of the thesis. The theoretical part finally deals with the significance of the children's contact with nature.

All chapters of the theoretical part served as a starting point for the preparation, implementation and assessment of the special educational project – The zoo animals. This project was implemented as a two-week project for a group of 25 children aged from 3 – 7 in one kindergarten. The project fulfilled all its intended objectives and can therefore be incorporated in environmental education schemes and applied as part of any class training project in a kindergarten.

KEYWORDS

General educational project, Curriculum of health promotion, School training project in a kindergarten, Class training project in a kindergarten, Project method, Significance of the children's contact with nature, Input pedagogic diagnostics of children's knowledge of exotic animals, Educational project focused on zoo animals – annexed list of activities applied.

Pedagogická fakulta UK v Praze
Katedra primární pedagogiky
školní rok 2004/2005

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

pro: Martinu Karlovou
obor: učitelství pro MŠ zaměření

Název tématu: Výchovný tematický program pro děti předškolního věku a jeho ověření
v praxi

POKYNY PRO VYPRACOVÁNÍ

Na základě prostudované literatury navrhnete výchovný program, vhodný pro děti předškolního věku – tematicky zaměřený na poznávání zvířat. Návrh metodicky zpracujete a ověříte v praxi v mateřské škole. Ověření zdokumentujete a zhodnotíte.

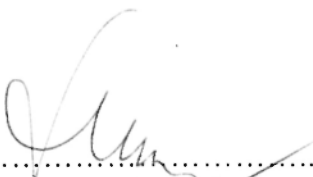
Obsah průvodní zprávy: 35 stran
Seznam odborné literatury: sdělen na konzultaci

vedoucí závěrečné práce: PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 21.3.2005

Termín odevzdání závěrečné práce: 31.3.2006

Oponent: doc. Ing. Jitka Voňáková, CSc.

.....
vedoucí katedry

V Praze dne 21.3.2005

OBSAH :

ÚVOD	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. Cíle teoretické části	9
1. 1. Analýza výchovně vzdělávacích programů	10
1. 1. 1. Rámcový vzdělávací program	10
1. 1. 1. 1. Cíle předškolního vzdělávání	10
1. 1. 1. 2. Rámcové cíle	10
1. 1. 1. 3. Klíčové kompetence	11
1. 1. 1. 4. Vzdělávací oblasti (dílčí cíle)	12
1. 1. 2. Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole	16
1. 1. 2. 1. Filosofie podpory zdraví	16
1. 1. 2. 2. Principy podpory zdraví	17
1. 1. 2. 3. Zásady podpory zdraví	18
1. 1. 2. 4. Oblasti vzdělávání v podpoře zdraví v mateřské škole	21
1. 2. Školní výchovně vzdělávací program mateřské školy Sokolovská	22
1. 2. 1. Materiální podmínky, Organizační podmínky, Dodržování společných pravidel	22
1. 2. 2. Třídní kurikulum	23
1. 3. Třídní výchovně vzdělávací program mateřské školy Sokolovská	24
2. Projektová metoda – definice	24
2. 1. Druhy projektů, Hlavní kroky projektů	25
3. Význam kontaktu dětí s přírodou a zvířaty (formy – příklady činností seznamování dětí s přírodou a zvířaty)	26
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Cíle praktické části	32
5. Hypotézy	32
6. Metody	33
6. 1. Vstupní pedagogická diagnostika znalostí dětí	34
6. 1. 1. Zhodnocení vstupní pedagogické diagnostiky znalostí dětí	35
7. Vlastní průběh praktické části	39
7. 1. Cílová skupina	39
7. 2. Příprava praktické části	39
7. 3. Vlastní realizace	41
7. 3. 1. Reflexe	51
7. 4. Diskuze	54
7. 5. ZÁVĚR	55
8. Literatura a informační zdroje	56
9. PŘÍLOHY	
9. 1. Obsah použitých činností a aktivit	1
9. 2. Soubor použitých materiálů	13
9. 3. Fotografie	28

ÚVOD

„Více než cokoli jiného jsou učební projekty výrazem školy, která není – chrámem poznání, ale – dílnou poznání. Zároveň jsou však také prostředkem, který má sílu a potencialitu pohnout tradiční, transmisivní školou, kde učitel předává hotové vědění, ke škole konstruktivní, kde učitel vytváří podmínky pro tvorbu poznání.“

Hana Kasíková

Už při dokončování střední pedagogické školy jsem se rozhodovala, jestli mám jít po maturitní zkoušce pracovat do mateřské školy nebo jestli mám pokračovat ve studiu na vysoké škole. Rozhodla jsem se pro druhou variantu a tak jsem po zdárném složení přijímacích zkoušek na vysokou školu pokračovala ve studiu. Studium bylo velice zajímavé, nechyběly poutavé přednášky a semináře. Jako budoucí učitelce mateřské školy mě otevřely nové obzory a doplnily mnoho odborných i metodických poznatků. Ovšem po celou dobu studia jsem stále více pociťovala, že mi schází práce a kontakt s dětmi. Měla jsem velkou chuť s dětmi něco tvořit, realizovat svoje nápady a začít zúročovat své vědomosti nabyté skoro 7 lety studia předškolní pedagogiky, ale neměla jsem s kým a kde je uvést do reality. Během studia jsem sice absolvovala několik pedagogických praxí, ale byli většinou krátké a jednorázové. Na těch delších – průběžných praxích, jsem sdílela vždy jednu třídu s několika spolužačkami a tak jsem musela dát prostor v realizaci i jim. Proto jsem se při výběru tématu mé bakalářské práce přirozeně zaměřila na tvorbu výchovně vzdělávacího programu pro předškolní děti. A protože mám ráda živou přírodu a fascinuje mě svět exotických zvířat, tak bylo více než jasné, jakou tematikou se bude můj program zabývat.

Než se ale budoucí učitelka s minimem praxe v mateřské škole pustí do přípravy praktického provedení projektu, musí se dobře seznámit s teorií problému. Bez znalosti teorie se prostě neobejde. A proto jsem se v teoretické části mé bakalářské práce zabývala analýzou výchovně vzdělávacích programů. A to : Rámeovým vzdělávacím programem a Kurikulem podpory zdraví v mateřské škole. Dále jsem se zaměřila na Školní a Třídní výchovně vzdělávací program mateřské školy, kde jsem chtěla realizovat svou praktickou část mé bakalářské práce. Nechtěla jsem totiž svým výchovně vzdělávacím programem narušit filozofii dané mateřské školy a zasahovat do plynulého chodu třídy nebo narušit jakýmkoli mými zásahy režim dne a zvyklosti dané třídy. Můj výchovně vzdělávací program byl realizován pomocí projektové metody a tak jeden z dalších cílů, bylo seznámení z touto metodou. A protože je můj výchovně vzdělávací program tematicky zaměřen na poznávání zvířat ze ZOO, zabývala jsem se v teoretické části bakalářské práce také významem kontaktu dětí s živou přírodou a zvířaty.

Po prostudování teoretických materiálů jsem začala s přípravou praktické části mé bakalářské práce. Předpokládala jsem, že děti budou mít o exotických zvířatech, existenci kontinentů a ekosystémů minimální znalosti. Naopak jsem ale očekávala, že děti daný výchovně vzdělávací program : Zvířata ze ZOO zaujme a že se budou aktivně a s chutí zapojovat do připravených činností a aktivit. Taktéž jsem předpokládala a chtěla po dobu mé realizace navázat slovní kontakt s rodiči dětí. Než jsem ale začala sestavovat a vymýšlet samotný výchovně vzdělávací program, zaměřila jsem se na vstupní pedagogickou diagnostiku znalostí dětí o exotických zvířatech.

Tu jsem formou rozhovoru zrealizovala a od daného výsledku, který se mi po zhodnocení objevil, jsem odvíjela přípravu samotného programu.

Svůj výchovný vzdělávací tematický program : Zvířata ze ZOO jsem pak zrealizovala na Mateřské škole Sokolovská v Praze. Délka realizace byla 10 dní. Po celou dobu realizace jsem pracovala se smíšenou třídou dětí, od 3 – 7 let. Program jsem poté zhodnotila formou týdenních reflexí a závěrečného celkového hodnocení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Cíle teoretické části

Analyzovat a prostudovat dva výchovně vzdělávací programy. A to: Rámeový vzdělávací program a Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole. Aneb, co všechno potřebuji znát při přípravě a realizaci mého výchovně vzdělávací programu : Zvířata ze ZOO, tak aby byl v naprostém souladu s těmito programy?

Analyzovat a prostudovat Školní a Třídní výchovně vzdělávací program Mateřské školy Sokolovská, tak abych mohla připravit a zrealizovat svůj výchovně vzdělávací program Zvířata ze ZOO, který bude s těmito programy v naprostém souladu a nenaruší tak filosofii a zvyklosti dané mateřské školy.

Seznámit se s teorií projektové metody. Definice projektové metody, druhy projektů, hlavní kroky projektů.

Popsat význam kontaktu dětí s přírodou a zvířaty a představit různé formy seznamování dětí s přírodou a zvířaty.

1. 1. Analýza výchovně vzdělávacích programů

1. 1. 1. Rámcový vzdělávací program (viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004.)

Základní body z RVP pro tvorbu třídního výchovně vzdělávacího programu :

1. 1. 1. 1. Cíle předškolního vzdělávání

RP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi : stanovuje cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů. a to nejprve v úrovni obecné a následně pak v úrovni oblastní. Konkrétně se jedná o tyto kategorie :

- rámcové cíle – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání
- klíčové kompetence – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání
- dílčí cíle – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti
- dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje, a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají

Tyto cílové kategorie jsou těsně provázané a vzájemně spolu korespondují. Tento systém by měl být funkční. Ukazuje, že vědomé a systematické sledování a naplňování stanovených záměrů v běžné každodenní praxi by mělo spolehlivě vést k dosahování výstupů. Pracuje – li tedy pedagog při vzdělávání dětí průběžně s vědomím vzdělávacích záměrů (ať už v úrovni obecné či oblastní), měl by mít záruku, že skutečně vede děti k osvojování kompetencí a k jejich postupnému zdokonalování.

1. 1. 1. 2. Rámcové cíle

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.

Instituce poskytující předškolní vzdělávání, resp. jejich pedagogové, by proto měli sledovat při své práci tyto rámcové cíle :

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci předškolního vzdělávání a stejně tak i každodenní práce pedagoga. Tyto cíle je třeba vnímat tak, že pokud jsou naplňovány, směřuje vzdělávání k utváření základů klíčových kompetencí, neboť zasahuje-li vzdělávání zároveň oblast poznatků, hodnot a postojů, získává dítě dovednosti mnohostrannější, dokonalejší a prakticky využitelnější.

To je třeba mít na zřeteli nejen při tvorbě ŠVP PV, ale zejména ve vzdělávacím procesu samém. Pedagog by měl postupovat s plným vědomím, že tyto cíle jsou svým způsobem univerzální, přirozené a všudypřítomné; znamená to, že nejen při činnostech plánovaných, ale při nejrůznějších činnostech, situacích a za různých okolností, působí pedagog na dítě ve všech cílových oblastech, a že svým chováním, jednáním i svými postoji dítě ovlivňuje. Měl by mít na zřeteli, že tak může záměrné naplňování těchto cílů podporovat a zároveň také, že tomu může – třeba i bezděčně – naopak bránit.

1. 1. 1. 3. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii, vyjádřenou v podobě výstupů. V kurikulárních dokumentech jsou obecně formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich pojetí i obsah vychází z hodnot společností přijímaných a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence přispívají ke vzdělání, spokojenému a úspěšnému životu člověka a k posilování funkcí občanské společnosti.

Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se propojují a doplňují, čímž se postupně stávají složitější a tím i využitelnější (univerzálnější použitelné). Jejich osvojování je proces dlouhodobý a složitý, který začíná v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života.

Proto je snahou, aby klíčové kompetence tvořily neopominutelný základ vzdělávání na všech úrovních a aby k jejich vytváření směřoval a přispíval veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Klíčové kompetence tak získávají ústřední pozici v rámcových vzdělávacích programech.

Již v předškolním věku dítěte mohou být vytvářeny základy klíčových kompetencí, sice elementární, avšak důležité a významné nejen z hlediska přípravy dítěte pro započetí systematického vzdělávání, ale zároveň pro jeho další životní etapy i celoživotní učení. Dobré a dostatečné základy klíčových kompetencí, položené v předškolním věku, mohou být podstatným příslibem dalšího příznivého rozvoje a vzdělávání dítěte, nedostatečné základy naopak brzdou, která dítě na počátku jeho životní a vzdělávací cesty může znevýhodňovat. Proto by předškolní vzdělávání mělo o jejich vytváření cíleně usilovat.

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence :

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ, 2004, str. 12-14)

Úroveň kompetencí, obecně dosažitelná předškolním dítětem, vyjadřuje očekávaný vzdělávací přínos předškolního vzdělávání, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání.

Soubor klíčových kompetencí je ve svém celku ideálem, k němuž většina dětí nedospěje a dospět nemůže. To ani není smyslem jejich formulování. Soubor klíčových kompetencí nabízí pedagogům poměrně jasnou představu, kam směřovat, oč usilovat. Slouží především k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu jako prostředku k jejich vytváření (na úrovni rámcové, popř. i školní).

1. 1. 1. 4. Vzdělávací oblasti (dílčí cíle)

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí : biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány :

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou zpracovány tak, aby byly pro pedagoga srozumitelné a aby s jejich obsahem mohl dále pracovat. Každá oblast zahrnuje tyto vzájemné kategorie : dílčí cíle (záměry), vzdělávací nabídku a očekávané výstupy (předpokládané výsledky). Dílčí cíle vyjadřují, co by měl pedagog v průběhu předškolního vzdělávání sledovat, co by měl u dítěte podporovat.

Vzdělávací nabídka jako prostředek vzdělávání představuje ve svém celku soubor (souhrn) praktických i intelektových činností, popř. příležitostí, vhodných k naplňování cílů a k dosahování výstupů. Pedagog by měl ve své praxi (tzn. při práci ve třídě) tuto nabídku respektovat a tvůrčím způsobem ji konkretizovat tak, aby nabízené činnosti byly mnohostranné a maximálně pestré a svou úrovní odpovídaly konkrétním možnostem a potřebám dětí.

Očekávané výstupy jsou dílčí výstupy vzdělávání, které je možno obecně považovat v této úrovni vzdělávání za dosažitelné. Jsou formulovány tak, aby měly charakter způsobilosti (kompetencí). Nejedná se o výčet jednotlivých schopností, poznatků, dovedností kognitivních i praktických, postojů a hodnot, ale o jejich vzájemné propojení, o jejich jednoduché soubory dítětem prakticky využitelné. Tyto výstupy jsou formulovány pro dobu, kdy dítě předškolní vzdělávání ukončuje, s tím, že jejich dosažení není pro dítě povinné. Každé dítě může v čase, kdy opouští mateřskou školu, dosahovat těchto výstupů míře odpovídající jeho individuálním potřebám a možnostem. Pedagog má při své práci sledovat proces osvojování těchto způsobilostí jak v rámci třídy dětí, tak u jednotlivých dětí a postupovat tak, aby děti získávaly co nejvíce.

Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učít je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 16-18)

Dítě a jeho psychika

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti : Jazyk a řeč; Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace; Sebeobjevování, city a vůle.

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 19-20)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně – logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení

- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 20-21)

Sebepojetí, city a vůle

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

- získání relativní citové samostatnosti

- rozvoj schopnosti sebeovládání

- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pociť, získané dojmy a prožitky vyjádřit

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 22-23)

Dítě a ten druhý

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních a neverbálních

- rozvoj kooperativních dovedností

- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 24-25)

Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně – kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí. porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte. rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho proměny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění. osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 26-28)

Dítě a svět

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

(viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ. 2004, str. 29-30)

1. 1. 2. Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole (viz. HAVLÍNOVÁ, M. ; VENCÁLKOVÁ, E. ; HAVLOVÁ, J. ; LACINOVÁ, I. ; PETRASOVÁ, L. ; ŠPRACHTOVÁ, L. a kolektiv. 2000)

Základní body z kurikula podpory zdraví v mateřské škole pro tvorbu třídního výchovně vzdělávacího programu :

1. 1. 2. 1. Filozofie podpory zdraví

Škola, která se rozhodla podporovat zdraví, přistoupila na určitá filozofická východiska a principy činnosti. Chápe, že zdraví není jen nepřítomností nemoci. Je to subjektivní pocit životní pohody, souladu a harmonie, který si uvědomujeme podle míry své zralosti. Pociť pohody je relativní, protože každý jednatelce jej dosahuje za rozdílných předpokladů a podmínek.

S péčí o zdraví je třeba začít od raného dětství. Nejsnáze si člověk osvojí návyky, dovednosti a chování podporující zdraví, když se jim začne učit co nejdříve, v předškolním věku (od 3 let).

Stěžejním cílem programu Škola podporující zdraví a jeho kurikula je, aby se děti již od mateřské školy naučily postojům, které spočívají v úctě ke zdraví, a praktickým dovednostem chránící zdraví.

Člověk podporující zdraví se vyznačuje následujícími kompetencemi :

- rozumí holistickému pojetí zdraví, pojmům podpory zdraví a prevence nemocí ; dovede posoudit, jaký vliv na zdraví mají situace, nabídky, média a další jevy
- uvědomuje si, že zdraví je prioritní hodnotou
- dovede řešit problémy a řeší je
- má vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a za způsob svého života
- posiluje duševní odolnost
- ovládá dovednosti komunikace a spolupráce
- podílí se aktivně na tvorbě podmínek a prostředí pro zdraví všech

Současné pojetí zdraví klade důraz na celistvost a souvislosti

Současné pojetí považuje celkové zdraví jednotlivce za výslednici vzájemných vztahů (interakcí) jeho zdraví tělesného, duševního, sociálního a duchovního, vzájemných vztahů zdraví jednotlivce a komunity, jednotlivce a světa ve smyslu společenském i přírodním. Toto pojetí spojuje dva přístupy ke zdraví : holistický (celistvost) a interakční (dynamika). Holistický má starší tradici, interakční je produktem vývoje vědy.

Interakce mezi jedincem a prostředím autoři rozlišili podle jejich složitosti na úroveň biologickou, psychologickou, interpersonální a sociálně kulturní. Jejich třídění jsme jenom doplnili o úroveň environmentální, protože dává interakčnímu pojetí zdraví ještě celistvější rozměr.

Představa holistického pojetí, že zdraví vychází z celistvé struktury lidské bytosti (organismu, psychiky, osobnosti) a jejího prostředí (blízkého i vzdáleného, společenského i přírodního), je interakčním přístupem doplněna o mechanismus, v němž složky zdraví (a nemoci) mají svou dynamiku a vzájemně na sebe působí. Děje-li se něco na jedné úrovni, je tím dotčena i některá další oblast, často nejen jedna.

Holisticko-interakční pojetí zdraví vytvořilo podmínky pro vznik nové oblasti preventivních strategií, tzv. podpory zdraví.

Podpora zdraví překročila hranice zdravotnictví, protože největší prostor pro její působení je v komunitách, v nichž lidé přirozeně žijí nebo pracují.

Sdílet holisticko-interakční pojetí zdraví znamená mít na zřeteli vzájemnou propojenost složek zdraví nejméně v těchto třech soustavách :

1 Individuální : Zdraví jedince je spojeno se všemi složkami jeho bytosti, kterou tvoří organismus, struktura psychických funkcí a osobnost. Cíle a prostředky podpory zdraví ve škole jsou zaměřeny na všechny tato složky.

2. Komunitní a institucionální : Zdraví jedince, které je výsledkem vnitřních vztahů mezi jeho organismem, psychikou a osobností, je propojeno se zdravím komunit a institucí, v nichž jedinec žije nebo pracuje. Cíle a prostředky podpory zdraví ve škole jsou zaměřeny na celou instituci školy, na všechny její složky (prostředí i vzdělávací proces) a v neposlední řadě na všechny lidi ve škole a jejich vztahy : žáky, učitele, ředitele, zaměstnance, rodiče.

3. Globální : Zdraví jedince, které je propojeno se zdravím komunit a institucí, v nichž jedinec žije nebo pracuje, je propojeno se zdravím světa po stránce společenské i přírodní. Cíle a prostředky podpory zdraví ve škole jsou zaměřeny na reflektování a ovlivňování věcí a dějů, jimiž se šíří společenské a přírodní prostředí odráží v životě jedince.

Současné pojetí zdraví uznává úlohu subjektivního pocitu zdraví – pohody

Zdraví není jen objektivně zjiřitelný a ověřený stav, ale že má i mocnou složku subjektivní, to jak se člověk sám cítí. Subjektivní pocit zdraví byl pak nazván pohoda.

Co je to pohoda – ve stavu pohody prožíváme pocit souladu, harmonie, pozitivního naladění, bezpečí. Ve stavu nepohody se cítíme rozladění, vyvedení z rovnováhy, ohrožení, bez nálady, nespokojení. Oba stavy jsme schopni reflektovat od jejich mírného vnímání až po plné uvědomění. To nám dává možnost je pozitivně ovlivňovat.

Pro každého člověka, zvláště pro dítě ve vývoji, je důležité, aby se cítil v co nejlepší pohodě. Čím lepší je stav jeho funkční rovnováhy, tím hladší a účinnější je průběh těch funkcí, které právě něčím zatěžujeme (např. učením, prací, událostmi nebo naopak nudou). V důsledku interakčního mechanismu dokáže pocit pohody v jedné funkční oblasti (dobrá nálada, pocit svobody) indukovat např. funkční pohotovost i v jiných oblastech (dobrá nálada – vnímavost a vybavování zapamatovaného; pocit svobody – tvořivost a bystrost úsudku).

1. 1. 2. 2. Principy podpory zdraví

Programem podpory zdraví ve školách mateřských i povinného stupně vzdělávání prolínají dva důležité, vzájemně se doplňující principy :

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa
2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

Obečná platnost obou principů je dána jejich významem pro zdraví a kvalitu života člověka v prostředí, v němž žije. Například v prostředí školy to znamená, že se principy týkají zdraví nejen žáků, ale i učitelů a ostatních skupin dospělých osob. V neposlední řadě to rovněž znamená, že je lze aplikovat na všechny složky dění ve škole. Mají tudíž schopnost integrovat činnost školy podporující zdraví v jeden celek a podílet se na její základní orientaci.

Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce považuje za nejdůležitější postoj, který škola podporující zdraví kultivuje jak u žáků, tak u učitelů a rodičů a který promítá do tvorby odpovídajících podmínek své vzdělávací činnosti. Tento postoj je pro ni klíčem k uskutečňování obecnějšího postoje – úcty k člověku, lidským společenstvím a přírodě na naší planetě.

Rozvíjení komunikace a spolupráce považujeme za proces osvojování stěžejních dovedností, jejichž prostřednictvím škola podporující zdraví dokáže uspokojovat potřeby jednotlivce v kontextu společnosti a světa a současně žáky efektivněji vzdělávat. Škola podporující zdraví se touto praxí stává modelem komunikace a spolupráce.

Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa
Mateřská škola podporující zdraví respektuje a uspokojuje obecné lidské potřeby dítěte a jejich individuální a vývojově podmíněné projevy. Dbá rovněž, aby byly uspokojovány přirozené potřeby dospělých osob, pedagogů a rodičů, které také mají své individuálně či jinak podmíněné projevy.

Potřeba je nárokem jednotlivce vůči prostředí. Potřebou je člověk motivován. Potřeby nám pomáhají udržet základní životní funkce a žít plnohodnotný život. Neuspokojování potřeb (nebo některé potřeby) vede k omezení nebo narušení výměny hodnot – jakýchkoli – což má za následek negativní citový prožitek, kterému se říká frustrace.

Hierarchie potřeb podle A. Maslowa :

Fyzické potřeby : potřeba potravy, tekutin, vyměšování, kyslíku; přiměřené teploty, pohybu, spánku a odpočinku; sexuálního uspokojení; vyhnutí se bolesti

Potřeby bezpečí : jistoty, stálosti, spolehlivosti; struktury, pořádku, pravidel a mezí; osvobození od strachu, úzkosti a chaosu

Potřeby sounáležitosti : lásky, náklonnosti, schody a ztotožnění, potřeba někam patřit

Potřeby uznání : sebedůvěry, sebeúcty, prestiže

Potřeby seberealizace : sebenaplnění, potřeba uskutečnit to, čím daná osoba potencionálně je

Rozvíjení komunikace a spolupráce

Mateřská škola podporující zdraví vytváří podmínky pro komunikaci všech lidí, které sdružuje, děti i dospělých. Komunikace je podmínkou učení a spolupráce. Probíhá-li odpovídajícím způsobem, ze strany pedagogů na profesionální úrovni, přispívá k atmosféře pohody, usnadňuje řešení problémů a překonávání překážek, je prevencí konfliktů a sociálně – patologických jevů.

1. 1. 2. 3. Zásady podpory zdraví

1. Učitelka podporující zdraví

Mateřská škola podporující zdraví spoléhá na učitelku, která je hlavním a integrujícím činitelem MŠ. Na jejích profesních a osobních kvalitách závisí úspěšnost vzdělávacích cílů kurikula podpory zdraví. Děti ji často a v mnohém napodobují, a tím se také učí.

Program podpory zdraví v MŠ výrazně ovlivňují všichni její zaměstnanci, nejvíce však učitelky, protože jsou s dětmi v bezprostředním styku po celou dobu jejich pobytu ve škole. Učitelka má nelehký úkol – pomáhá vytvářet zdravý životní styl ve světě, který se nestále mění a znejistňuje mnohé, kteří v něm žijí.

2. Věkově smíšené třídy

Pro děti v MŠPZ mají velký význam jejich vzájemné kontakty a život ve skupině.

Mladší se učí od starších a naopak. Ve věkově smíšených třídách má dítě přirozené podmínky pro svou socializaci, která je hlavním přínosem předškolního období pro celý život.

Ve třech letech dítě zpravidla poprvé překračuje úzké hranice rodiny a rozšiřuje okruh svých kontaktů o další osoby, což už bude dělat po celý další život. Jako vše, co se děje poprvé, je i vstup dítěte do mateřské školy a jeho začlenění do širšího společenství významným mezníkem v celoživotním procesu, který je označován jako socializace. V jejím průběhu se dítě, které přichází na svět jako biologická bytost, stává bytostí společenskou, to znamená člověkem také ve smyslu psychologickém.

3. Rytmický řád života a dne

Mateřská škola podporující zdraví stanovuje a dodržuje taková rámcová pravidla uspořádání života a dne, která zabezpečují rytmičtý řád a umožňují učitelce uspokojovat individuální potřeby dětí, pružné rozhodování, vzájemnou informovanost a komunikaci s rodiči.

Pro zdraví dětí i dospělých je nezbytné uspokojení základních psychologických potřeb, mezi něž patří potřeba určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech, ale i potřeba svobody (mít volbu). Sladit a vzájemně vyvážit potřebu svobody a potřebu řádu je podmínkou zdravého vývoje dítěte předškolního věku.

4. Tělesná pohoda a volný pohyb

Mateřská škola podporující zdraví ochraňuje a posiluje organismus dítěte především tím, že mu nabízí dostatek volného pohybu, který je pro zdravý vývoj dítěte nepostradatelný. Volný pohyb působí příznivě na celkovou tělesnou a duševní pohodu.

Potřeba pohybu je člověku vrozená a dětství velmi intenzivní. Přináší dětem radost a je pro jejich zdravý vývoj nepostradatelná. Spontánní tělesný pohyb, zejména ba čerstvém vzduchu, působí příznivě na růst a vývoj dítěte, podporuje rozvoj všech orgánů a tkání, otužuje dítě. Pohyb uvnitř budovy je méně významný, i když nebývá tak intenzivní.

5. Zdravá výživa

Mateřská škola podporující zdraví pečuje o zdravou výživu, která výrazně ovlivňuje tělesnou a duševní pohodu. Zdravá výživa zajišťuje růst a vývoj, obnovu tkání, psychologickou a fyzickou výkonnost a obranyschopnost vůči vnějším i vnitřním vlivům.

Člověk je součástí přírody a podléhá jejím zákonitostem. Jeho výživa je něco víc než pouhá potrava. Vytváří subjektivní pocit pohody a podílí se na stavu současného i budoucího zdraví. Je základním předpokladem pro zdravý tělesný a duševní vývoj jedince. Působí preventivně proti chorobám. Podporuje odolnost organismu.

6. Spontánní hra

Mateřská škola podporující zdraví vytváří prostor, čas a prostředky pro spontánní hru vycházející z přirozených potřeb a zájmů dítěte.

Hra je základní formou lidské aktivity. Pro dítě předškolního (a mladšího školního) věku je potřebou a hlavní činností a v jeho rozvoji je nezastupitelná.

Prostřednictvím hry se dítě aktivně vypořádává se světem. Dětská hra je započata dobrovolně, pro vnitřní uspokojení, dítě nemá na mysli určitý výsledek nebo produkt.

7. Podnětné věcné prostředí

Mateřská škola podporující zdraví vytváří ve svých prostorách vstřícné, estetické, podnětné a hygienické prostředí. Kvalita věcného prostředí mateřské školy má významný vliv na pohodu všech, jichž se týká.

Mateřská škola je životním a pracovním prostředím pro děti, učitelky i zaměstnance, pro skupinu s širokým věkovým rozpětím, s různými potřebami a nároky. Prostředí ovlivňuje všechny zúčastněné, má vliv na jejich zdravotní a psychický stav, na jejich chování a prožívání.

8. Bezpečné sociální prostředí

Mateřská škola podporující zdraví vytváří bezpečné sociální klima na základě vzájemné důvěry, úcty, empatie, solidarity a spolupráce mezi všemi lidmi v mateřské škole.

Sociální prostředí zahrnuje děje mezi lidmi v mateřské škole, procesy, vztahy, duševní stavy jednotlivců, jejich chápání hodnot, ale také vztahy s lidmi z okolí mateřské školy, včetně jejich vzájemných vztahů. Odráží společenské poměry. Kvalita tohoto prostředí zpětně ovlivňuje sociální klima školy.

9. Participativní a týmové řízení

Mateřská škola podporující zdraví praktikuje a rozvíjí styl řízení, který je založen na participaci a kooperaci všech zúčastněných.

Pracovat s rámcovým kurikulem mateřské školy podporující zdraví se zpravidla rozhodnou lidé, kterým je blízký zdravý životní styl. I když spoluvytvářet zdravé prostředí v nejširším slova smyslu budou všichni uvnitř i vně školy, klíčovou úlohu v tomto procesu má ředitelka. Ve vztahu k veřejnosti zodpovídá za vzdělávací činnost, za koncepci podpory zdraví a za výsledky školy.

10. Partnerské vztahy s rodiči

Mateřská škola podporující zdraví rozvíjí společenství mateřské školy a rodiny jako nejsilnější záruku účinnosti projektu podpory zdraví. Společenství vzniká prolínáním vlivů z rodiny do mateřské školy a opačně na základě vzájemné tolerance, partnerství a otevřenosti.

Mateřská škola podporující zdraví zná a bere v úvahu prostředí, v němž dítě žije. Svými prostředky kompenzuje eventuální nedobré vlivy rodiny. Mateřská škola nabízí rodině odborné pedagogické konzultace. Rodina přichází se svým výchovným stylem, nabízí hlubší poznání dítěte, umožňuje pronikání reality do prostředí mateřské školy a svými aktivitami život mateřské školy obohacuje.

Rodinou a v rodině je dítě uváděno do kulturního prostředí svého okolí a do života v lidské společnosti. V rodině poznává, jak vypadá soužití mezi lidmi a seznamuje se z hodnotovým žebříčkem. Kvalita vztahů v rodině, její osobitý životní styl i její přístupy k péči o dítě výrazně ovlivňují jeho fyzické, psychické i sociální zdraví.

11. Spolupráce mateřské školy se základní školou

Mateřská škola podporující zdraví usiluje o součinnost se základními školami v okolí, aby tím pomohla vytvářet podmínky pro nestresující, plynulý přechod dětí z mateřské školy do 1. ročníku školy základní. Je vedena přesvědčením, že má-li být školní docházka přínosná, musí být každé dítě na jejím startu mocně povzbuzováno k sebedůvěře ve své síly a k nové roli.

Nástup dítěte do školy je významným mezníkem v jeho životě. Zásadním způsobem se mění jeho každodenní režim, poměr mezi hrou a pracovní činností, sociální vztahy a vazby. Předpokladem úspěšného zvládnutí této náročné změny je určitý stupeň tělesného, duševního a sociálního rozvoje dítěte.

12. Začlenění mateřské školy do obce

Mateřská škola podporující zdraví je součástí obce, a tím se stává významnou složkou její stability. Svými aktivitami se podílí na životě a rozvoji obce a kvalitou vztahů uvnitř školy i vztahů s rodiči ovlivňuje celkové klima obce. V rámci svého vzdělávacího programu doplňuje její kulturně duchovní život.

Mateřská škola je vždy součástí komunity obce. Je zařízením, které prospívá k rozvoji základních společenských hodnot, včetně zdravého způsobu života. Mateřská škola podporující zdraví se podílí na zdravém vývoji dění tím, že chce svým příkladem vytvářet model zdravého, věcného a sociálního prostředí.

1. 1. 2. 4. Oblasti vzdělávání v podpoře zdraví v MŠ

Obsah vzdělávání v podpoře zdraví dítěte předškolního věku jsme strukturovali do pěti oblastí, vyplívajících z přirozených úrovní, na nichž probíhají životní projevy člověka ve zdraví i nemoci. Vycházíme přitom z interakčního pojetí celistvého (holistického) vztahu mezi jedincem a prostředím.

Přehled oblastí a podoblastí podpory zdraví v MŠ:

1. Biologická oblast

Hlavním úkolem kurikula podpory zdraví v biologické oblasti je, aby se dítě v předškolním věku dobře identifikovalo se svým tělem, mělo představu o jeho skladbě a funkcích, odlišilo stav zdraví a nemoci (tělo), umělo pečovat o biologické potřeby kulturním způsobem (osobní hygiena, sebeobsluha), prospívalo svému tělu aktivním pohybem, zdravě komponovanou a připravenou stravou (výživa) a neohrožovalo svoje zdraví a život riskantními aktivitami.

Podoblasti : 1. Lidské tělo a aktivní pohyb; 2. Sebeobsluha; 3. Zdravá výživa;
4. Bezpečnost a ochrana zdraví.

2. Psychologická oblast

Hlavním úkolem kurikula podpory zdraví v psychologické oblasti je rozvíjet přirozené vývoje předpoklady dítěte v předškolním věku tak, aby poznávalo a prožívalo svět kolem sebe a vědělo si rady se sebou. To znamená podporovat jeho spontánní zvědavost a rozvíjet poznávací dovednosti a city; podporovat jeho prožívání a učit ho sebeovládání; podporovat sebedůvěru a učit ho sebepoznání a sebehodnocení.

Podoblasti : 1. Poznávání; 2. Prožívání; 3. Sebepojetí.

3. Interpersonální oblast

Hlavním úkolem kurikula podpory zdraví v interpersonální oblasti je podporovat v dítěti přirozenou potřebu kontaktu, komunikace a součinnosti a druhými lidmi a povýšit ji na úroveň kultivovaných způsobů, v nichž dítě nabude chuti se samo zdokonalovat. Ze vztahů, které dítě získává teprve výchovou, kultivujeme jeho schopnost vnímat a respektovat druhého člověka jako individualitu a být k odlišnostem druhého tolerantní.

Podoblasti : 1. Respekt a tolerance; 2. Komunikace; 3. Spolupráce.

4. Sociálně-kulturní oblast

Hlavním úkolem kurikula podpory zdraví v sociálně-kulturní oblasti je připravovat dítě na budoucí sociální role v soukromém, pracovním i veřejném životě v demokratické společnosti, na dodržování práv a povinností, respektování pravidel chování, na přijetí společenských, kulturních a etických hodnot, mezi nimi by zdraví mělo být hodnotou uctívanou jako předpoklad jejich udržitelnosti.

Podoblasti : 1. Rodina a domov; 2. Škola mateřská a základní; 3. Obec a země.

5. Environmentální oblast

Hlavním úkolem kurikula podpory zdraví v environmentální oblasti je přispět k tomu, aby dítě předškolního věku pochopilo, že prostřednictvím je všechno kolem nás, lidé, společnost i příroda, aby bylo schopno orientovat se v jednoduchých jevech a dějích, které ho bezprostředně obklopují, aby je dovedlo zhodnotit, zvažovalo rizika a přínosy a podle toho jednalo, aby se učilo odpovědnosti za důsledky svého chování ve vztahu k prostředí, aby se naučilo některým dovednostem k jeho ochraně a tvorbě a podílelo se na péči o prostředí.

Podoblasti : 1. Souvislosti; 2. Vývoj a změna; 3. Rozmanitost; 4. Ovlivňování člověkem.

1. 2. Školní výchovně vzdělávací program mateřské školy Sokolovská
(viz. Šprachtová, I., 2002)

Základní body ze školního výchovně vzdělávacího programu mateřské školy Sokolovská pro tvorbu třídního výchovně vzdělávacího programu :

1. 2. 1. Materiální podmínky, Organizační podmínky, Dodržování společných pravidel

Materiální podmínky :

- hračky a pomůcky jsou přístupné dětem, jsou viditelné v otevřených skříňkách
- v MŠ je dostatek podnětných hraček (zastoupená škála her pro všechny věkové skupiny v každé třídě)
- v MŠ je dostatek výtvarného materiálu (pomůcky a materiál používaný každodenně je ve třídách, zásoba v kabinetě)
- dostatečně je vybavená tělocvična
- nabídka pomůcek pro spontánní pohybové aktivity ve třídách je dostatečná
- nabídka knih pro děti je obnovována
- děti dostávají dostatek jídla dle svých potřeb
- je zajištěn pitný režim
- každé spící dítě má svoji postýlku, může si donést hračku na spaní
- odborná literatura je průběžně doplňována

Organizační podmínky :

Organizace průběhu dne – neměnná je pouze doba jídla, ostatní činnosti je možné aktuálně upravit.

6.30 scházení dětí, volná hra, řízené činnosti

8.00 až 9.00 postupné svačiny ve všech třídách (postupné svačiny : znamenají, že děti svačí na svých třídách v prostoru k tomu určenému. Samy si připravují stůl ke svačině tím, že si prostřou – ubrus, prostírky.

Samy se obsluhují při stolování, berou si nádobí, určují si porci jídla, vybírají ze dvou druhů nápojů, uklízejí po sobě nádobí a stůl. Samozřejmě dodržují návyky hygienické a chování u stolu. Mají dostatečně dlouhou dobu na najezení se v klidu, využívají této příležitosti také ke společenské konverzaci. Svačina je z hygienických důvodů časově omezena. Kuchařka ji přináší v 8.00 hodin a zbytky odnáší v 9.00 hodin. Některé děti si touto svačinou nahrazují snídani).

9.00 komunitní kruh, strukturované činnosti zaměřené na rozvoj osobnosti dítěte v oblasti biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní, environmentální

11.25 až 12.05 oběd

postupně od 12.15 ukládání ke spánku, poslech četby, vyprávění příběhu a pohádek, zpěvu ukolébavek v ložnicích, u nespících dětí : relaxace, poslech četby, pokračování v činnostech, využívání času pro realizaci činností dětí nejstarší věkové skupiny

postupně vstávání do 14.15

postupně od 14.25 svačina, po svačině volná hra, nabízené činnosti, rozcházení dětí

Dodržování společných pravidel :

- umožňování dětem pokračovat v rozestavěných stavbách a rozehraných hrách
- třídy jsou dílny
- ve třídách je dostatečný prostor a čas pro tvorbu dětí
- děti po ukončení činnosti po sobě uklízí použité pomůcky, odpadky
- všichni se snažíme odpad třídit na papír, plasty, sklo
- své výtvořky mají všechny děti možnost vystavit
- u výtvořů rozlišujeme, co si vezmou děti domů a co nechají v MŠ, aby se tak podílely o radost a potěšily někoho dalšího (např. děti v nemocnici, partnery školy, návštěvu apod.)
- každá věc však má své místo (hry, hračky, výtvarný materiál, papírové kapesníky, apod.)
- v pátek s dětmi uklízet hračky a pomůcky na třídách, třídit k sobě, dávat na stejné místo
- děti pouze oznamují, když jdou na toaletu
- po použití toalety děti splachují, myjí se
- před a po jídle, po znečištění se děti myjí
- děti rozlišují prostor vymezený pro pohyb, pro stavby, tolerují stavby a výtvořky ostatních
- při samostatném pobytu v tělocvičně a na chodbách respektují dohodnutá pravidla (po dohodě s učitelkou si mohou hrát na chodbě, mohou se jít několikrát sklouznout, když jsou položené matrace u horolezecké stěny, mohou na ni lézt (a zároveň dodržují pravidla pro horolezeckou stěnu : staví se do zástupu, začínají lézt, až když je předchozí dítě na namalovaném stromě, po matracích se neválejí). děti mohou po dohodě s učitelkou také do tělocvičny a provozovat tam dohodnutou činnost s dohodnutými pravidly. Děti již znají, že pokud dohodnutá pravidla poruší, bude jejich činnost ukončena.

1. 2. 2. Třídní kurikulum

Třídní kurikulum sestavují spolu učitelky, které slouží na jedné třídě. Jeho obsah tvoří činnosti a aktivity, jimiž dochází k naplňování vzdělávacích záměrů v jednotlivých oblastech. Většinou dochází k naplňování několika záměrů najednou, i určité jejich míry podle individuálních a věkových zvláštností a potřeb dětí.

Z těchto potřeb, úrovně dosažených záměrů, které se odrážejí v diagnostice jednotlivých dětí a tím i celé skupiny, vychází při plánování činností. Konkrétní situace, ke kterým dochází v jejich třídě, vedou učitelky ke stanovení konkrétního obsahu a volby motivace. Obsah se týká : ročních období, svátků, nové situace : začal jsem chodit do MŠ, mám nové kamarády, jedeme na výlet, jdeme do Prahy, přijelo divadlo, tatínek má jinou práci, narodil se mi bráška, byl jsem v nemocnici...atd. s tím, že učitelka se snaží maximálně vytěžit ze zážitků dětí (tzv. situační plánování).

Součástí třídního kurikula jsou i tradice MŠ : oslavy narozenin, Vánoční koncert, oslava Vánoc, oslava Velikonoc, oslava Svátku matek, rozloučení s předškoláky, školní výlety.

Třídní kurikulum je plán na období 5 až 21 dní, časové období, jak dlouho je realizován je dáno naplněním obsahu a dokončením činnosti. Do plánu, který má tvar kruhu a jehož obsah je rozdělen na 5 částí – každá část = jedna oblast : biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Při rozhodování do které oblasti činnost učitelky napíše, je rozhodující záměr, který se touto činností naplňuje.

Plán má kruhovou formu proto, že všechny oblasti spolu vzájemně souvisejí. Činnosti prolínají a žádná oblast není nadřazená druhé. Všechny jsou stejně důležité.

Třídní kurikulum a výsledky vzdělávání svěřených dětí jsou zcela v kompetenci třídních učitelek.

1. 3. Třídní výchovně vzdělávací program mateřské školy Sokolovská

Celoroční témata :

Září – V MŠ, Začíná nám podzim

Říjen – Podzim, Přišel k nám malíř krásných barev

Listopad – Praha, Doba adventní a Mikuláš, Od adventu do tří králů

Leden – Od adventu do tří králů, Hurá na sněh, Zvířata ze ZOO

Únor – Zvířata ze ZOO, Hory a masopust

Březen – Hory a masopust, 9 věží – dokončení hry

Duben – 9 věží – dokončení hry, Velikonoce

Květen – Vítáme jaro, Den matek, Nejsme tu sami

Červen – Nejsme tu sami, Loučení

2. Projektová metoda

(viz. VALENTA, J. 1993)

2. 1. Definice

Několik definic projektové metody. **Jedna praví** : Projekt jest určitě a jasně navržený úkol, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitým tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě. **Druhá praví** : Výrazu projektová metoda lze užíti o učení tehdy, když individuum či skupina pojme záměr, jehož uskutečnění navozuje změny v jeho (jejich) vědění, zručnostech, zvycích či vztazích. **Třetí praví** : Projekt je účelně organizovaný souhrn myšlenek, seskupených kolem důležitého střediska praktického vědění, směřující k určitému cíli.

Čtvrtá praví : Projekt – 1. je to podnik, 2. je to podnik žákův, 3. je to podnik, za jehož výsledky převzal žák odpovědnost, 4. je to podnik, který jde za určitým cílem

Projektová metoda navozuje :

- cílenou učební činnost, promyšlenou a organizovanou
- intelektovou (teoretickou) i ryze praktickou
- vyhovující potřebám a zájmům žáků, ale též pedagogickému rozhodnutí učitele (příp. dohodě obou stran)
- koncentrovanou kolem určité základní ideje
- zaměřenou prakticky a směřující k upotřebitelnosti v životě
- přinášející změny v celku osobnosti žáka (zvl. cestou zkušenosti)
- za kteroužto činnost žák (žáci) přejímá (přejímají) odpovědnost

2. 1. Druhy projektů, Hlavní kroky projektů

Druhy projektů :

Rozlišení projektů podle jejich účelu :

1. Projekt, který se snaží vtělit myšlenku či plán do vnější formy. Konstruuje se tu určitá skutečnost. Ať už je jí ono pěstění brambor, výlet do lhoty či divadelní hra.
2. Projekt cílící estetické zkušenosti (viz. např. pantomimizace obrazu).
3. Projekt usilující rozřešit problém (Proč se tvoří často námraza na vozovce mostů?).
4. Projekt vedoucí k získání dovednosti (např. klást otázky atd.).

Další rozlišení projektů podle jejich účelu :

1. Problémové (Proč vznikla většina tratí v tomto regionu v 90. letech minulého století?).
2. Konstruktivní (Postavit v zahradě model středověké tvrze).
3. Hodnotící (Zkoumat a srovnávat dvě stavební firmy).
4. Drilové (Např. fixování pohybových dovedností, určování mapových značek atd.).

Rozlišení projektů podle navrhovatele :

1. Spontánní – tedy žákovské, dětské, vyrůstající z potřeb a zájmů dětí.
2. Uměle připravené a vnesené do práce učitelem, lektorem, vychovatelem.
3. A samozřejmě mezityp vycházející z pozice jedné, ale pozicí druhou výrazněji korigovaný.

Rozlišení projektů podle místa, příp. i času konání :

1. Školní (probíhající ve výchovné instituci v rámci času k tomu určenému).
2. Domácí (tedy opak předchozího).
3. A opět spojitě, neboť tyto typy projektů na sebe mohou dobře navazovat.

Rozlišení projektů podle počtu žáků :

1. Projekty individuální
2. Projekty kolektivní – a) skupinové, b) třídní, c) ročníkové, d) víceročnickové, e) celoškolské
3. A opět hybrid umožňující spojit společné aktivity s individuálními

Rozlišení projektů podle množství času :

1. Krátké projekty
2. Dlouhé projekty

Rozlišení projektů podle jejich velikosti :

1. Projekty tzv. malé (vaření polévky)
2. Projekty velké (vybudování muzejní místnosti ve škole atd.)

Projekty mohou být také organizovány :

1. V rámci jednoho předmětu
2. V rámci příbuzných předmětů
3. Mimo výuku předmětů – vedle nich
4. Místo předmětů

Hlavní kroky projektů :

A. Záměr

B. Plán

C. Provedení

D. Hodnocení

Ad A) U záměru můžeme rozlišit dvě roviny :

- a) samotný podnět, který hraje specifickou roli u spontánních projektů (náhoda, nálada, zájem, specifická motivace atd.) a jinou zase u učitelských (ujasnění cílů, znalost dětí, respektující pohled na učivo, cit pro realitu – resp. pedagogickou situaci atd.)
- b) formulaci východiska, jádra, problému, tedy: o co tu vlastně půjde

Ad B) Plánování znamená vytyčení základních otázek či témat, určení typů činností a prostředků vztahujících se k odpovědím na otázky či práci na tématech, rozdělení rolí a úkolů skupinám či jednotlivcům, provedení časové rozvahy atd.

Plánovat by měly především děti, učitel však sleduje, zda plány :

- odpovídají možnostem dětí
- ukazují cestu k novým problémům a projektům
- motivují a rozněcují zájem
- těsně souvisejí se životní praxí (jsou realistické)
- dávají dětem užitečné vědomosti, dovednosti, návyky, zda podněcují rozvoj schopností
- jsou výchovné z hlediska mravního a občansko – sociálního

Ad C) Učitel je spíše v pozadí, ale dle potřeby může hrát i roli vůdce, organizátora, předsedy, mluvčího, rozhodčího, soudce, rádce, autority, prostředníka, spolupracovníka, examinátora, kritika či podněcovatele.

Ad D) Při hodnocení probíhá dětské ocenění celé akce, všech jejích etap, hledání dalších variant řešení či postupů atd. Rovnocenně se tu samozřejmě uplatňuje hodnocení ze strany učitele.

3. Význam kontaktu dětí s přírodou a zvířaty

Živá i neživá příroda a zvířata nás odnedávna obklopují, zajímají, fascinují.

Jsou to obory ještě zdaleka neprozkoumané a u lidské populace velice oblíbené. Většina lidí ve svém volnu tráví svůj čas v přírodě. Jezdí do lesa, k řekám, rybníkům, do ZOO. Nebo chová doma nějaké to zvířátko.

I děti od malička zajímá svět přírody a zvířat.

Proč je ale kontakt s přírodou a zvířaty pro děti tak důležitý? Na to nám odpoví obsah environmentální oblasti, která je součástí oblastí vzdělávání v podpoře zdraví v MŠ. Co se děti díky přírodě dozvědí, naučí a pochopí?

(viz. HAVÍNOVÁ, M. ; VENCÁLKOVÁ, E. ; HAVLOVÁ, J. ; LACINOVÁ, I. ; PETRASOVÁ, N. ; ŠPRACHTOVÁ, L. a kolektiv, 2000.)

OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ (1. podoblast : Souvislosti)

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vědět, že jsou rozdíly mezi živou a neživou přírodou, a vědět o základních podmínkách pro existenci života.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- zachází adekvátně s předměty a věcmi neživé přírody
- rozlišuje, co patří do živé a neživé přírody
- k rostlinám a živočichům se chová s vědomím, že nesprávným zacházením mohou přijít o život

Dílčí cíle vzdělávání :

- Pochopit vzájemné vazby v konkrétním životním celku (ekosystému).

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- řekne, kdo a proč žije nebo roste v určitém přírodním prostředí (např. řeka, rybník, les, městský park, hory, pouště, teplé kraje, sever)
- zná význam lesa, vody, zemědělské krajiny...pro okolí části přírody nebo pro blízké lidské sídlo

Dílčí cíle vzdělávání:

- Mít povědomí o existenci planety Země jako součásti vesmíru.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- má zkušenost s pozorováním hvězdné oblohy
- má představu o Zemi jako planetě

Dílčí cíle vzdělávání :

- Upozorňovat na situace, kdy dochází k poškození blízkého životního prostředí.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- všimá si kladných i negativních změn ve svém okolí
- dovede popsat důsledky a rizika lidských činností pro životní prostředí

Dílčí cíle vzdělávání :

- Přizpůsobit své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společenství, v nichž žije.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- dodržuje pravidla společenského soužití i pravidla chování v přírodě
- stará se úspěšně o živočichy
- úspěšně pečuje o rostliny
- hospodárně zachází s materiály
- hračky nerozbíjí úmyslně
- je šetrné k věcem, které používá

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vykonávat jednoduché činnosti podporující zdraví těch společenství, v nichž žije.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- uklízí po sobě
- pomáhá s úklidem po jiných

Dílčí cíle vzdělávání :

- Pociťovat sounáležitost s živou i neživou přírodou, lidmi, planetou.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- dodržuje základní pravidla společenského soužití a pravidla chování v přírodě
- pečuje o vzhled třídy, mateřské školy a jejího nejbližšího okolí
- úmyslně nepoškozuje prostředí kolem sebe

Příklady činností dětí :

- hra s globusem
- manipulace, pozorování, experimenty se životními podmínkami, materiály a surovinami
- návštěva ekocentra
- návštěva planetária, hvězdárny
- pěstitelské, chovatelské činnosti
- pozorování hvězdné oblohy
- prohlížení obrazů planety Země z pohledu z kosmu
- sběr, třídění, zpracování materiálů, přírodnin
- třídní nebo školní projekty, péče o prostředí třídy, školy, blízkého okolí
- třídění odpadů
- úklidové činnosti
- využívání encyklopedií
- zaměřené pozorování skutečných věcí, jevů a dějů v přirozených podmínkách

OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ (2. podoblast : Vývoj a změna)**Dílčí cíle vzdělávání :**

- Vědět, že vše se časem vyvíjí a proměňuje.

Některé ukazatele dosaženého vzdělání :

- ví, jak probíhá život člověka z hlediska růstu, vývoje a stárnutí
- ví, jak se mění počasí a příroda v průběhu roku
- ví, že čas se měří na hodiny, dny, týdny, měsíce, roky
- zná funkci hodin

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vyvodit některé důsledky ze situací, dějů kolem něj, přizpůsobit tomu své chování.

Některé ukazatele dosaženého vzdělání :

- dokáže odpovídat na otázky typu Co se stane, když.....
- ve hrách a známých situacích dovede reagovat správně na změnu situace

Dílčí cíle vzdělávání :

- Pozorovat přítomné děje kolem sebe a jejich změny, zjišťovat příčiny změn.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- umí řadit obrázky podle posloupnosti děje
- vyhledá logickou souvislost v jednoduchém ději pomocí otázek
- dovede dokončit začatý příběh

Dílčí cíle vzdělávání :

Zajímat se o odpovědi i na otázky přesahující běžný lidský život – co bylo, co bude pak.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- zajímá se i o jiná časově vzdálená období (např. pravěk, vzdálenější budoucnost)
- chce znát v konkrétních situacích odpověď na otázky vzniku, zániku života

Příklady činností dětí :

- experimenty zaměřené na jevy probíhající v čase (např. opakované měření dětí, pozorování změn délky stínu)
- hry s mobily (např. kuličková dráha, tobogan)
- chovatelské činnosti
- kladení otázek a hledání odpovědí (např. proč padají listy, proč datel ťuká)
- návštěva hřbitova na dušičky
- návštěva muzea, výstav
- porovnání společných třídních fotografií dětí ze začátku a na konci docházky do MŠ
- pozorování a třídění (např. obrázků ročních dob, fotografií lidí)
- pozorování lidí v různých stádiích života (např. novorozenec, těhotná žena, stařec)
- pozorování polohy hodinových ručiček v souvislosti s činnostmi dětí (např. kdy jdeme ven, kdy obědváme, kdy se střídáme o kolo)
- práce literárními texty
- prohlížení rodinných alb
- vyprávění příběhů na pokračování
- vytváření kalendáře (např. adventního, narozeninového)
- využívání encyklopedií

OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ (3. podoblast : Rozmanitost)**Dílčí cíle vzdělávání :**

- Vědět o různorodosti zemského povrchu, klimatu, přírody, etnik, kultur.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- třídí, řadí, uspořádává do celků předměty, obrázky, podle jejich podobností a odlišností

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vědět o odlišnostech i podobnostech věcí a jevů, které ho obklopují.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- v encyklopediích dovede vyhledat a komentovat obrázky různých druhů podnebí, zemského povrchu, lidských ras, architektury

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vnímat odlišnosti jako přirozený stav.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- dovede najít podobnosti i odlišnosti těla, osobních vlastností a projevů mezi dětmi ve třídě, mezi svými příbuznými
- je zvyklé na odlišnosti
- nebojí se odlišností
- neodsuzuje odlišnosti, snaží se je poznat a pochopit

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vnímat rozmanitost přírody jako hodnoty.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- v přirozených situacích oceňuje přínos odlišnosti jednotlivých dětí (jejich osobní vlastnosti, tělesné dispozice)

- v přirozených situacích oceňuje jedinečnost projevů jednotlivých dětí ve třídě

Příklady činností dětí :

- činnosti a hry pohybové, výtvarné, hudební
- návštěva místních ekocenter
- poznávací činnosti v různých životních prostředích – ekosystémech (např. rybník, louka, les, park)
- pozorování stavu životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu života (např. smogové situace, čistota vody v řece)
- prohlížení fotografií z cest dětí
- přirozená setkání s různými etniky, národnostmi, kulturami
- uspořádání výstavek výtvarných projevů dětí
- vyprávění zážitků z prázdninových cest
- využívání encyklopedií
- využívání literatury, hudby, obrazů, fotografií různých etnik, národností, kultur
- záměrné pozorování na vycházkách, exkurzích

OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ (4. podoblast : Ovlivňování člověkem)

Dílčí cíle vzdělávání :

- Vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah k jeho zdraví i zdraví ostatních lidí a zdraví přírody

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- posuzuje známé lidské aktivity z hlediska jejich důsledku pro další lidi a pro přírodu (např. co se stane, když neukládáme věci na místa, odhodíme na zem papír, auto pojedete lesní cestou)
- uvádí odpovídající příklady důsledků různých aktivit lidí a dětí ve vztahu ke zdraví

Dílčí cíle vzdělávání :

- Odhadovat rizika i přínosy zvažovaných řešení.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- dokáže přijmout důsledky svého chování
- ví, že před každým konáním má nejdřív zvažovat situaci
- rozhodnutí přizpůsobuje výsledku úvahy

Dílčí cíle vzdělávání :

- Aktivně hledá řešení.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- všímá si nepořádku kolem sebe
- odpadky uklízí takovým způsobem, aby neohrozilo svoje zdraví

Dílčí cíle vzdělávání :

- Mít zájem podílet se na pozitivních změnách, které směřují k podpoře jeho zdraví, zdraví ostatních lidí a přírody.

Některé ukazatele dosaženého vzdělávání :

- vědomě nepoškozuje životní prostředí (neodhazuje odpadky, netrhá chráněné rostliny, neničí svévolně vybavení mateřské školy, neublíží)
- účastní se aktivně na školních projektech ochrany životního prostředí nebo na projektech ochrany zdraví

Příklady činností dětí :

- ekohry
- diskuze ve skupině
- společné zvažování problému
- dramatická hra
- „kulatý stůl“ (pravidelná posuzování činností dětí i dospělých z různých pohledů)
- péče o školní zahradu
- péče o blízké okolí
- práce s literárními texty
- práce s obrazovým materiálem
- samostatné řešení modelových situací (např. nález pohozené injekční stříkačky, úklid rozbitého skla)
- vycházky
- výlety

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4. Cíle praktické části

Zajistit si mateřskou školu, která mě nechá v nějaké ze svých tříd zrealizovat praktickou část mé bakalářské práce.

Připravit si volnější vstupní pedagogickou diagnostiku, která mi odkryje znalosti dětí o exotických zvířatech, formou rozhovoru. Výsledky vyhodnotit.

Podle vyhodnocených výsledků z volnější vstupní pedagogické diagnostiky znalostí dětí vymyslet a sestavit desetidenní výchovně vzdělávací program tématicky zaměřený na zvířata ze ZOO. Připravený projekt zpracovat tak, aby byl v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem a Kurikulem podpory zdraví.

Připravený výchovně vzdělávací program zrealizovat ve vybrané mateřské škole.

Zrealizovaný výchovně vzdělávací program zhodnotit formou dvou týdenních reflexí a závěrečného celkového hodnocení. Navrhnout případné změny.

5. Hypotézy

Předpokládám, že děti budou mít o exotických zvířatech minimální znalosti. Taktéž předpokládám, že budou mít minimální představu o existenci kontinentů, států a ekosystémů, v kterých exotická zvířata volně žijí.

Předpokládám, že mnou připravený výchovně vzdělávací program : Zvířata ze ZOO děti zaujme a budou se aktivně zapojovat do připravených činností.

Předpokládám, že se mi po dobu realizace povede navázat slovní kontakt s převážnou většinou rodičů, hlavně při předávání dětí. Taktéž předpokládám, alespoň od některých rodičů zájem o právě probíhající výchovně vzdělávací program : Zvířata ze ZOO.

6. Metody

Při přípravě a realizaci praktické části mé bakalářské práce byly použity dvě metody.

První metoda : volnější vstupní pedagogická diagnostika znalostí dětí. Forma : rozhovor.

Druhá metoda : zúčastněné pozorování.

Diagnostický rozhovor – typ rozhovoru mezi odborníkem (učitelem, výchovným poradcem, psychologem) a žákem s cílem vyšetřit žáka, poznat jeho zvláštnosti, jeho vidění světa a problémů a dospět k pravděpodobné diagnóze. Často mívá podobu polostandardizovaného rozhovoru, v němž jsou některé části standardní pro všechny vyšetřované žáky, zbytek rozhovoru probíhá volně podle aktuální situace a svébytného obsahu žákových odpovědí. Zahrnuje úvodní fázi (navázání kontaktu, získání důvěry), pokračuje vlastním rozhovorem (zpočátku „ nezávazná témata “, pak témata náročnější, nakonec složitá či delikátní), končí závěrečnou fází (uzavření rozhovoru, ukončení prožitků, vyjádření spokojenosti se spoluprací, někdy podpoření žákovy sebevědomí, sebepojetí, připravení půdy pro případné další setkání). Během diagnostického rozhovoru odborník pozoruje žáka (jeho vzhled, způsob adaptace, pozornost, sociální chování, způsob řeči, pohybovou aktivitu), v duchu registruje a průběžně vyhodnocuje obsah jeho odpovědí i jeho nonverbální projevy, formuje si pracovní hypotézy.

(PRŮCHA, J. ; WALTEROVA, E. ; MAREŠ, J. 2003. str. 42)

Zúčastněné pozorování – přináší bezprostřední informace o průběhu pozorovaných jevů, neboť mezi objektem a jeho pozorovatelem je přímý vztah bez převodů. Tento vztah může mít tyto tři formy :

- 1) Pozorovatel je svědkem – v tomto případě je pozorovatel neutrální osobou , neboť se pozorovaného procesu nezúčastní a nezasahuje do něj. Přesto je známo, že už přítomnost pozorovatele ve třídě ovlivňuje činnost učitele a pozměňuje i přirozený průběh činností žáků. Tuto nevýhodu lze zmírnit, počítá-li se v plánu pozorování po určitou dobu s tím, aby si pozorování na přítomnost cizí osoby zvykli. Pak mohou být získány údaje v přirozenějších podmínkách.
- 2) Pozorovatel je účastníkem procesu – pozoruje tak zkoumaný proces – zevnitř. To je možné např. tehdy, zapojuje-li se pozorovatel do kolektivní činnosti žáků. Ti pak jeho přítomnost přijímají jako přirozenou, což mu umožňuje poznat i ty stránky pozorovaného procesu, které při vnějším pozorování bývají skryty.
- 3) Pozorovatel proces řídí – pozorovatel v tomto případě bezprostředně vede výchovně vzdělávací práci s dětmi. Tato situace je velmi výhodná, neboť mu umožňuje řídit průběh této činnosti podle vytčeného výzkumného záměru a vytvářet předpokládané situace. Je ovšem třeba vyřešit při tom vhodným způsobem záznam průběhu a výsledků pozorování.

(KOŘÍNEK, M. 1976. str. 30 -31)

6. 1. Vstupní pedagogická diagnostika znalostí dětí

Forma : individuální rozhovor.

Realizace volnější vstupní pedagogické diagnostiky znalostí dětí o exotických zvířatech probíhala v prosinci 2005, v Mateřské škole (Praha 8, Sokolovská 182), v Bílé třídě.

Ve stejné MŠ i se stejnými dětmi pak probíhala samotná realizace praktické části mé bakalářské práce.

Vstupní pedagogická diagnostika znalostí dětí sloužila pouze k mé přípravě praktické části (třídního výchovně vzdělávacího programu), proto na ní nenavazuje výstupní pedagogická diagnostika.

Počet dětí, které se vstupní pedagogické diagnostiky znalostí o exotických zvířatech zúčastnily : 9

Pohlaví : 5 kluků, 4 dívky

Věk : 3 děti (3 – 4 roky), 6 dětí (5 – 6 let)

Průměrná délka rozhovoru : u dětí 3 – 4letých, okolo 10 minut, u dětí 5 – 6letých, okolo 15 minut

Počet otázek : 6-7 (vypracovány byly dvě varianty – první, těžší pro 5 – 6leté děti, druhá, lehčí pro 3 – 4leté děti)

Znění otázek : (těžší varianta pro 5 – 6leté děti)

1) Poznáš zvíře na obrázku?

(orangutan, lední medvěd, žirafa, vlk, velbloud, klokan, slon, hroch, tygr, lev, gorila, lachtan, zebra)

2) Jak se jmenuje samec (táta), samice (máma), mládě na obrázku?

(Zvířecí rodinka : slon – slonice – slůně, lev – lvice – lvíče, medvěd – medvědice – medvídě, tygr – tygřice – tygřík, hroch – hrošice – hrošík, klokan – klokanice – klokánek, velbloud – velbloudice – velbloudě.)

3) Kde žije, bydlí zvíře na obrázku?

(orangutan, lední medvěd, žirafa, vlk, velbloud, gorila, zebra, klokan, slon, hroch, tygr, lev, lachtan)

4) Co jí, čím se živí zvíře na obrázku?

(orangutan, lední medvěd, žirafa, vlk, velbloud, klokan, slon, hroch, tygr, lev, gorila, lachtan, zebra)

5) Byl jsi někdy v ZOO, jaké zvíře se ti tam líbilo?

6) Znáš nějakou písničku nebo básničku o zvířeti?

7) Máš doma nějaké zvíře?

Znění otázek : (lehčí varianta pro 3-4leté děti)

1) Poznáš zvíře na obrázku?

(lední medvěd, žirafa, velbloud, klokan, slon, hroch, lev, gorila, zebra)

2) Jak se jmenuje samec (táta), samice (máma), mládě na obrázku?

(Zvířecí rodinka : slon – slonice – slůně, lev – lvice – lvíče, medvěd – medvědice – medvídě)

- 3) Co jí, čím se živí zvíře na obrázku?
 (lední medvěd, žirafa, slon, lev, gorila)
 4) Byl jsi někdy v ZOO, jaké zvíře se ti tam líbilo?
 5) Znáš nějakou písničku nebo básničku o zvířeti?
 6) Máš doma nějaké zvíře?

6. 1. 1. Zhodnocení vstupní pedagogické diagnostiky znalosti dětí

Výsledky těžší varianty otázek u 5-6letých dětí. Počet dětí : 6 (3 holky, 3 kluci)

Otázka číslo 1 – Poznáš zvíře na obrázku?

+ : dítě zvíře poznalo, - : dítě zvíře nepoznalo

Orangutan : - - - - - Všechny děti odpověděly, že je to opice.

Lední medvěd : + + + + - - Dvě děti odpověděly, že je to medvěd, nevěděly ale jaký.

Žirafa : + + + + + +

Vlk : + + + + + - Jedno dítě odpovědělo, že je to haf, haf.

Velbloud : + + + + + - Jedno dítě zvíře nepoznalo.

Klokán : + + + + + - Jedno dítě zvíře nepoznalo.

Slon : + + + + + +

Hroch : + + + + - - Jedno dítě zvíře nepoznalo. Jedno dítě odpovědělo, že to žralok.

Tygr : + + + + - - Jedno dítě zvíře nepoznalo. Jedno dítě odpovědělo, že je to lev.

Lev : + + + + - - Jedno dítě zvíře nepoznalo. Jedno dítě odpovědělo, že je to tygr.

Gorila : + + + + - - Dvě děti odpověděly, že je to opice.

Lachtan : + + - - - - Dvě děti zvíře nepoznaly a dvě děti tvrdily, že je to tuleň.

Zebra : + + + + + - Jedno dítě zvíře nepoznalo.

Otázka číslo 2 – Jak se jmenuje samec (táta), samice (máma), mládě na obrázku?

+ : dítě jméno zvířete vědělo, - : dítě jméno zvířete nevědělo

Slon : + + + + + +

Slonice : + + + + + -

Slůně : + + - - - - (Sloňátko)

Lev : + + + + + +

Lvice : + + + - - - (Lvice, Levčice)

Lviče : + + + - - - (Lviček)

Medvěd : + + + + + +

Medvědice : + + + + - -

Medvidě : + + + - - - (medvěd'átko, medvátko)

Tygr : + + + + + +

Tygřice : + + + + - -

Tygrík : + + + - - - (tygříčka, tygřátko)

Hroch : + + + + + +

Hrošice : + + + + - -

Hrošík : + - - - - - (hrošíček, hrošítko)

Klokan : + + + + + +
 Klokaničice : + + + - - - (klokanka)
 Klokánek : + + - - - -
 Velbloud : + + + + + -
 Velbloudice : + + + + + -
 Velbloudě : + + - - - - (velbloudík)

Otázka číslo 3 – Kde žije, bydlí zvíře na obrázku?

+ : dítě, které odpovědělo, - : dítě, které odpovědělo, že neví

Orangutan : + + + + + - (odpovědi – v džungli, v ZOO, na stromech, v kleci, v Austrálii)

Lední medvěd : + + + + + + (odpovědi – na suchu i ve vodě, v ZOO, na severním pólu, v ZOO, ve vodě, na severu)

Žirafa : + + + + + + (odpovědi – na trávě, v Africe, tam kde je teplo, v ZOO, v Africe, v ZOO)

Vlk : + + + + + - (odpovědi – na sněhu v lese, v lese, na trávě, v lese, v lese)

Velbloud : + + + + + + (odpovědi – na slunci, v Austrálii, na zemi, v Africe, v Africe, v ZOO)

Gorila : + + + + + - (odpovědi – v džungli, v ZOO, v ZOO, na trávě, na stromech)

Zebra : + + + + + - (odpovědi – na poli, v Africe, v Africe, v ZOO, v ZOO)

Klokan : + + + + + - (odpovědi – v Africe, v ZOO, v Africe, na zemi, v Asii)

Slon : + + + + + - (odpovědi – v Africe, v ZOO, ve vodě, v Africe, ve vodě)

Hroch : + + + + + + (odpovědi – v Africe u vody, v ZOO, na zemi, v Africe, ve vodě, v ZOO)

Tygr : + + + + + + (odpovědi – v Africe, v ZOO, v Austrálii, v džungli, v kleci, v Rusku)

Lev : + + + + + + (odpovědi – v Africe, v ZOO, na zemi, v Africe, na slunci, v ZOO)

Lachtan : + + + + + + (odpovědi – ve vodě i na písku, v ZOO, tam kde je sluníčko, ve vodě, ve vodě, u moře)

Otázka číslo 4 – Co jí, čím se živí zvíře na obrázku?

+ : dítě, které odpovědělo, - : dítě, které odpovědělo, že neví

Orangutan : + + + + + - (odpovědi – banány a listí, trávu, banány, seno, banány)

Lední medvěd : + + + + - - (odpovědi – ryby a maso a tuleně, maso a ryby, vodu, ryby)

Žirafa : + + + + + - (odpovědi – trávu, seno, listy ze stromů, listy stromů a trávu, trávu)

Vlk : + + + + + - (odpovědi – maso a králíka, trávu, zvíře z lesa- třeba lišku, maso, svou kořist- třeba srnu)

Velbloud : + + + + - - (odpovědi – seno, trávu, trávu a listí, trávu)

Klokan : + + - - - - (odpovědi – trávu, trávu a rostlinky)

Slon : + + + + - - (odpovědi – pije vodu a jí trávu, jablka, listí ze stromů a trávu, klacky a trávu)

Hroch : + + + + + + (odpovědi – trávu, trávu, vodu, trávu, trávu, trávu)

Tygr : + + + + + - (odpovědi -- zebrou a antilopu, maso, nějaké zvíře- třeba zebrou, listy, trávu)

Lev : + + + + + - (odpovědi – maso a kuře a králíka, maso a trávu, antilopy a zebry, trávu, trávu)

Gorila : + + + + + - (odpovědi – seno, banány, banány, trávu a meloun, banány)

Lachtan : + + + + - - (odpovědi – ryby, ryby, ryby, maso a rybu)

Zebra : + + + + + - (odpovědi – trávu a listí, trávu, trávu, trávu, trávu)

Otázka číslo 5 - Byl jsi někdy v ZOO, jaké zvíře se ti tam líbilo?

+ : ano, - : ne

+ + + + + - (oblíbená zvířata – klokan, opice, levhart, ještěrka, lední medvěd)

Otázka číslo 6 – Znáš nějakou písničku nebo básničku o zvířeti?

+ : ano, - : ne

+ + + + + - (odpovědi – Když jde malý bobr spát, Máme rádi zvířata, Kočka leze dírou, Táto mámo v komoře je myš, Na naší zahrádce sedává kos)

Otázka číslo 7 – Máš doma nějaké zvíře?

+ : ano, - : ne

+ + + + + - (odpovědi – kočku, pejska, želvu, ptáčky, zebříčky)

Výsledky lehčí varianty otázek u 3-4letých dětí. Počet dětí 3. (2 kluci, 1 holka)

Otázka číslo 1 - Poznáš zvíře na obrázku?

+ : dítě zvíře poznalo, - : dítě zvíře nepoznalo

Lední medvěd : + + - Jedno dítě odpovědělo, že je to medvěd, nevědělo ale jaký.

Žirafa : + + +

Velbloud : + + +

Klokan : + + - Jedno dítě odpovědělo, že je to velbloud.

Slon : + + +

Hroch : + + +

Lev : + + - Jedno dítě odpovědělo, že je to tygr.

Gorila : + - - Dvě děti odpověděly, že je to opice.

Zebra : + + +

Otázka číslo 2 – Jak se jmenuje samec (táta), samice (máma), mládě na obrázku?

+ : dítě jméno zvířete vědělo, - : dítě jméno zvířete nevědělo

Slon : + + +

Slonice : + - -

Slůně : - - - (malý slon)

Lev : + + +

Lvice : - - - (levice)

Lvíče : - - - (malý lev)

Medvěd : + + +
Medvědice : + - -
Medvidě : - - -

Otázka číslo 3 – Co jí, čím se živí zvíře na obrázku?

+ : dítě, které odpovědělo, - : dítě, které odpovědělo, že neví

Lední medvěd : + - - (odpověď – ryby)

Žirafa : + + + (odpovědi – travičku, seno, travičku)

Slon : + + - (odpovědi – trávu, vodu)

Lev : - - -

Gorila : + + + (odpovědi – rozinky a travičku, seno, banány)

Otázka číslo 4 – Byl jsi někdy v ZOO, jaké zvíře se ti tam nejvíce líbilo?

+ : ano, - : ne

+ + + (odpovědi – zebra, tučňák a lachtan, žirafa)

Otázka číslo 5 – Znáš nějakou písničku nebo básničku o zvířeti?

+ : ano, - : ne

+ - - (odpověď – Kočka leze dírou)

Otázka číslo 6 – Máš doma nějaké zvíře?

+ : ano, - : ne

+ + - (odpovědi – myš a kočku a pejska, pejska)

Celkové zhodnocení :

Znalosti dětí o exotických zvířatech, zvláště těch předškolních byla udivující. Vůbec jsem nepředpokládala, že toho o světě zvířat, které u nás volně nežijí, budou tolik vědět. Nejednou jsem se od dětí dozvěděla o daných zvířatech i to, co jsem sama nevěděla.

S naprostou přesností poznávaly na obrázcích všechna exotická zvířata.

U zvířecích rodin (jak se říká – sameci, samiči a mláděti) měly většinou problémy u názvů mláďat, ty ovšem nevznikaly z důvodu neznalosti, ale jen z prosté morfologické záměny. Někdy vznikala opravdu směšná jména. Například : sloňátko, lefíček, medvěďátko, hrošítko.

Při odpovědích, kde dané zvíře žije jsem naprosto neočekávala, že mi většina dětí řekne správný kontinent, stát nebo ekosystém , v kterém zvíře volně žije. O to více mě překvapilo, že děti mají představu nejen o kontinentech, cizích státech a existujících ekosystémech, ony také v převážné většině přiřadily dané zvíře ke správnému ekosystému. Na otázku, co daná zvířata jedí, čím se živí děti odpovídaly převážně správně, rozlišování masožravců – ti, co jedí maso a býložravců – ti, co jedí trávu a listí jim nedělalo velké problémy.

Také jsem předpokládala, že většina dětí navštívila ZOO. Mé odhady byly správné v ZOO nebylo, jen jedno dítě z devíti dotázaných.

Na otázku, jestli znají nějakou písničku nebo básničku o zvířeti, zareagovalo kladně šest dětí z deseti. Zpívaly ale většinou o domácích zvířatech : kočka, pes, myš.

Sedm dětí chová doma nějaké zvířátko.

7. Vlastní průběh praktické části

Při přípravě mého výchovně vzdělávacího programu - Zvířata ze ZOO jsem dbala na to, aby byl můj připravený program v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem (viz. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ, 2004.) a Kurikulem podpory zdraví v mateřské škole (viz. HAVLÍNOVÁ, M. ; VENCÁLKOVÁ, E. ; HAVLOVÁ, J. ; LACINOVÁ, I. ; PETRASOVÁ, N. ; ŠPRACHTOVÁ, L. a kolektiv, 2000.) a shodoval se s Školním výchovně vzdělávacím programem Mateřské školy Sokolovská (Praha 8). Dále jsem se zajímala, jaký má daná třída : Třídní výchovně vzdělávací program a snažila se s danými informacemi pracovat tak, abych nenarušila plynulý chod třídy. Ve své přípravě jsem zohlednila daný režim dne a pravidla třídy.

7. 1. Cílová skupina

Do přípravy i realizace výchovně vzdělávacího programu byly zařazeny děti z Mateřské školy Sokolovská, Praha 8. Skupina věkově heterogenních dětí (3 – 7 let). V Bílé třídě bylo v době realizace praktické části mé bakalářské práce zapsáno 25 dětí, z toho bylo 8 předškoláků, 6 dětí : 4 -5letých a 11 dětí : 3 – 4letých.

7. 2. Příprava praktické části

Třídní (výchovně vzdělávací plán) kurikulum (30.1 – 10.2. 2006)

Dítě a jeho psychika (Psychologická složka)

Dítě a jeho tělo (Biologická složka)

Dítě a ten druhý (Interpersonální složka)

Dítě a společnost (Sociálně - kulturní složka)

Dítě a svět (Environmentální složka)

Název třídního kurikula : Zvířata ze ZOO

Realizace : od 30.1. – do 10. 2. 2006

Kompetence :

- 1) Získávat základní poznatky o svém těle. (Poznávání vlastního těla a jeho částí)
- 2) Získávat představu o zdravé životosprávě. (Co jím rád? Co mi chutná? Je to zdravé?)
- 3) Podporovat přirozenou zvědavost a touhu poznávat. (Vše kolem sebe. Svět zvířat – dle tématu)
- 4) Vést děti k samostatnosti v sebeobsluze a osobní hygieně.
- 5) Umět předvídat následky a přijímat konkrétní důsledky svých činů, svého chování. (viz. Dodržování pravidel chování v MŠ)
- 6) Umět sdělovat události a příhody, které se staly. (podporovat komunikační aktivity během dne mezi dětmi a mezi učitelkou a dětmi, viz. Kontaktní kroužek)
- 7) Podporovat spolupráci ve dvojicích, ve skupině dětí.
- 8) Prožívat vztah k přírodě (živé). (Viz. výlety : př. ZOO – dětský statek – možnost přímého kontaktu se zvířetem)

Psychologická složka

30. 1. divadlo v Dlouhé, představení : Myška z břicha.

Podporovat spontánní hru dětí.

Zařazovat do činností během dne : poslech, recitaci, zpěv.

Připravit pro děti grafické listy (hlavní úkol : uvolnění ruky .)

Hry na paměť (př. Kimovka).

Rozvíjet u dětí matematické představy (puzzle, pexeso, domino, skládání, činnosti a hry s čísly od 1 do 10).

Pracovní činnosti : stříhání, lepení, vyšívání.

Biologická složka

Hry s panenkami – Na maminku, Na lékaře.

8. 2. plavání

Pohybové hry (tělocvična, zahrada) – proevičujeme : základní motorické dovednosti.

Hry na poznávání vlastního těla a jeho částí (př. báseň – Hlava, ramena, kolena, palce).

Vycházky : do okolí MŠ.

Podporovat spontánního pohybu (venku i v MŠ).

Zařazovat relaxační činnosti.

Dbát na samostatnost dětí v osobní hygieně, sebeobsluze a úklidu.

Interpersonální složka

Dbát na dodržování pravidel chování v MŠ.

Upevňovat vztahy mezi dětmi (kamarádi si pomáhají, mají se rádi).

Zařazovat komunikační aktivity během dne (komunitní kruh – podporovat komunikaci mezi dětmi a mezi učitelkou a dětmi).

Připravit hry a činnosti, které podporují spolupráci dětí ve skupině a ve dvojicích).

Sociálně – kulturní složka

Oslava narozenin : 3. 2. – Kristýnka B. – 4roky, 8. 2. – Filip K. – 5let.

2. 2. návštěva Národního Muzea (prohlížení exponátů, koster zvířat).

10. 2. Zvířecí karneval (výroba vlastních masek).

Dramatizace pohádky : Červená Karkulka.

Výtvarné činnosti : keramika, modelování, kresba, malba.

Environmentální složka

9. 2. Výlet do ZOO (Co dělají zvířata v ZOO v zimě?)

- návštěva velkých pavilónů.

Prohlížení encyklopedií – seznámení se savci ze ZOO (kde žijí ve volné přírodě, co jedí, zajímavosti).

Stavba ZOO (skupinová práce).

CD-ROM : ZOO (obrázky zvířat, videa, záznamy zvuků zvířat, mluvené komentáře).

Písničky : Máme rádi zvířata, Slon, Velbloud

Básničky : o zvířatech - Sloní rodina, My jsme malé opičky

7. 3. Vlastní realizace

1. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 30. 1 2006

Počet dětí : 13

Vede : Jiřinka

Hlavní úkol : seznámit se s prostředím, provozem, organizací dne a vybavením MŠ. Seznámit se s personálem a dětmi. Aktivně se zapojit do dění ve třídě. Navazovat kontakt s dětmi, rodiči a třídní učitelkou během celého dne a podobu celé praxe. Pozorovat pedagogickou práci třídní učitelky. Provádět asistenční činnosti během celého dne. Provést zápis do třídní knihy. Seznámit se z dokumentací mateřské školy.

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (hry námětové, konstrukční, tvořivé u stolečku)

Svačina : (svačí, jen ten kdo chce a má chuť)

Dopoledne : divadlo v Dlouhé, představení : Myška z břicha(o tom, jak se narodí miminko)

Poledne: oběd (po obědě si děti čistí zuby)

Odpoledne : předškolní děti odpočívají na patře ve třídě, malé děti v ložnici.

Předškolní děti : krátká relaxace při hudbě, čtení pohádky : Jak se Mach a Šebestová potápěli na Havajských ostrovech. (viz. 8. Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 20)

Práce u stolečků (skupinová práce) : grafický list : Myška (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 1)

Výroba papírového miminka v zavinovačce (skupinová práce), (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 1, viz. 9. 3. Fotografie číslo : 1, 2, 3, str. 28)

Práce na přání dětí : výroba papírových klobouků , zdobení dle vlastní fantazie.

Volná spontánní hra ve třídě i na chodbě MŠ.

Individuální práce : matematické představy - permutace (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit , str. 1)

2. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 31. 1. 2006

Počet dětí : 13

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata ze ZOO. Převzetí odpovědnosti za veškeré vedení třídní dokumentace, pod dohledem třídní učitelky (psaní docházky, zápis do třídní knihy – přehled výchovné práce, vyplňování zdravotního filtru, sestavení třídního kurikula : Zvířata ze ZOO). Komunikovat s rodiči při předávání dětí. Vyřizovat telefonické rozhovory s rodiči.

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (hry námětové, konstrukční, tvořivé u stolečku – kreslení, keramika, modelování)

Svačina : (děti si připravují svačinu samostatně, nandávají si svou porci, uklízí po sobě)

Dopoledne : volná spontánní hra, práce ve skupině – matematické představy : společenská stolní hra (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 1-2*)

Kontaktní kruh : představení třídního kurikula : Zvířata (o čem si budeme povídat, kam pojedeme, co budeme dělat atd.), seznámení se jmény dětí – vzájemné představení.

Učíme se píseň : Máme rádi zvířata – doprovod - kytara, (viz. 9. 2. *Soubor použitých materiálů, str. 16*, viz. 8. *Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 24*) děti – hra na tělo nebo ozvučná dřívka.

Společný výběr zvířátka, o kterém si budeme povídat zítra (ve středu) -Slon. Vyzvání dětí ke spolupráci na kurikulu – mohou nosit knihy, obrázky, fotografie o exotických zvířatech.

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd (děti se samostatně obsluhují – nalévají si polévku, pití, odnáší použité nádobí a příbory, nosí si druhé jídlo ke stolečku, uklízí po sobě stůl)

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě (zvuky moře a delfinů) s delfínem (učitelka do hudby vypráví dětem příběh o delfínovi , děti jsou jeho součástí), dechové cvičení, četba příběhu : Na Safari (viz. 8. *Literatura a informační zdroje, str. 56, číslo 14*)

Práce u stolečků (skupinová práce) : grafický list – Opice (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 2*)

Výroba papírové ZOO - skupinová práce, přiřazování – zvířete k jeho potravě a obydlí v ZOO (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 2*)

3. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídni kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 1. 2. 2006

Počet dětí : 13

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Aktivně reagovat na chování a důsledně vyžadovat po dětech dodržování pravidel třídy.

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (hry námětové, konstrukční, tvořivé u stolečku), výroba strašidýlek z dopisních obálek (*viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 2*)

Svačina : (při svačině mají děti vždy výběr ze dvou druhů pití)

Dopoledne : volná spontánní hra, dětem je nabídnuté cvičení v tělocvičně (cvičit odchází jen ten, kdo chce)

Tělesná výchova : Úkol – procvičit základní motorické dovednosti (viz. rušná část a hlavní část), zařadit hry na poznávání částí vlastního těla (viz. průpravná část, PH). (*viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 2-3*)

Kontaktní kruh : opakujeme píseň : Máme rádi zvířata (*viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 16 , viz. 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 24*), doprovod kytara, učíme se báseň s pohybem : Sloní rodina (*viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 3*), diskuze na téma Slon a člověk (jak slon pomáhá lidem, jak se chovají lidé ke slonům – ZOO, cirkus, lovení a zabíjení slonů kvůli klům), povídáme si o tom, že zítra jdeme do Národního Muzea.

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba z knihy : Zahrada od J. Trnky – Šípková Karkulka (hlavní postavy : 3 sloni), (*viz. 8. Literatura a informační zdroje, str. 58 , číslo 27*)

Práce u stolečků : sestavujeme papírovou kostru slona dle předlohy v knize (*viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 3*)

Prohlížení encyklopedií a obrázků : hlavní téma – Slon (kde žije , co jí, zajímavosti), (*viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 3-4*), rozhovor dle otázek dětí

Vybíráme zvířátko na pátek (zítra, ve čtvrtek jdeme do Národního Muzea), děti si vybírají : Gorilu.

4. den

Třída : Bílá

Věková skupina :

Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 2. 2. 2006

Počet dětí : 18

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Být důsledná v dodržování třídních pravidel dětmi. Promyslet si cestu do Národního muzea (čím pojedeme, kdy pojedeme, jak dlouho bude trvat prohlídka) a připravit pro děti program do muzea

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků). vyšívání rámu malého obrázku, kresba dle vlastní fantazie (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 4**)

Svačina : (dětem se připomíná, aby si před svačinou umyly ruce)

Dopoledne : volná spontánní hra

Kontaktní kruh : navzájem si popřejeme hezký den a přivítáme nového kamaráda ve třídě. Děti mu vysvětlují třídní pravidla, co smí a co ne. Také vypráví o tom, co ve školce děláme, kam chodíme atd. Zpíváme píseň : Máme rádi zvířata (viz. **9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 16 , 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 28**)
Výlet do Národního muzea . navštívíme oddělení zoologie (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 4**)

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba : Jak psali pejsek a kočička děvčatům z Nymburka (viz. **8. Literatura a informační zdroje, str. 56 , číslo 9**)
Práce u stolečků : individuální práce – určování počtu slabik ve slově (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 4-5**), individuální práce : analýza hlásek S, R ve slovech (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 5**)
Učíme se novou píseň o Slonovi : Slon, slon, slon má k obezitě sklon (viz. **9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 20 , 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 21**).
opakujeme píseň: Máme rádi zvířata (viz. **9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 16 , 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 28**). říkáme si báseň : Sloní rodina (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 3**)
Lezení na horolezecké stěně.
Čtení pohádky : O pejskovi a kočičce, jak si myli podlahu (viz. **8. Literatura a informační zdroje, str. 56 , číslo 9**)

5. den

Třída : Bílá
Věková skupina : smíšená
Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 3. 2. 2006
Počet dětí : 15
Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Dbát na to, aby děti dodržovaly pravidla třídy. Vstupovat do konfliktů mezi dětmi, až při nezbytně nutných situacích. (např. při použití násilí, hrubosti), jinak do nich nevstupovat, snažit se nechat dětem prostor k tomu, aby si situaci vyřešily samostatně.

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků).
Pracovní list : Korále (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 5*)

Svačina

Dopoledne : volná spontánní hra

Dramatizace : učitelka hraje dětem maňáskové divadlo – pohádku o Červené Karkulce, pak vyzve děti, aby zahrály nějakou pohádku oni jí. Úkol : podporovat dětskou fantazii, dát možnost dětem se dramaticky vyjádřit, skupinová práce, podporovat spolupráci a komunikaci mezi dětmi.

Tělocvična : volná hra a pohyb, hry s nářadí, s různými pomůckami. Učitelka dává pozor na bezpečnost. (př. Skákání na trampolíně – dopomoc, skákání na míčích – záchrana), ke konci cvičení – hry s padákem (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 5*), řídí učitelka

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba : Jak se Škubánek vyklubal (viz. 8. *Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 18*)

Pohybová hra : Martěanci (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 5-6*)

Matematické představy : Stavby z kostek (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 6*)

Prohlížení encyklopedií a obrázků : hlavní téma – Gorila (kde žije, co jí, zajímavosti), (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 6*), rozhovor dle otázek dětí, dle toho, co je v knihách zaujme. Vybíráme zvíře na pondělí, (formou hlasování z nabídky několika zvířat), děti si odhlasují Velblouda.

6. den

Třída : Bílá
Věková skupina : smíšená
Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 5. 2. 2006
Počet dětí : 17
Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Dbát na to, aby děti dodržovaly pravidla třídy. Po celý týden individuální práce s chlapcem 6let (diagnóza – opožděný vývoj řeči, lehká mozková dysfunkce), doporučen odklad školní docházky, přeřazení do speciální logopedické MŠ

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků).
Tečkovaný obrázek : dle vlastní fantazie (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 6**)

Svačina

Dopoledne : volná spontánní hra

Tělesná chvilka : lezení na horolezecké stěně

Puzzle : skupinová i individuální práce dle volby dětí, skládáme postavičky z večerníčků, bez obrázkové předlohy

Prohlížení encyklopedií a obrázků : hlavní téma – Velbloud (kde žije, co jí, zajímavosti).
(viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 6-7**), rozhovor dle otázek dětí, dle toho, co je v knihách zaujme.

Kontaktní kruh : popřejeme si hezký den, posíláme pohlazení, učíme se novou píseň :
Hodný velbloud nekouše (viz. **9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 24 , 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 25**), diskuze – Co jsi dělal o víkendu?

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě (uvolnění svalů – udělej hadrovou panenku, stažení svalů – udělej tuhý hřebík), četba z knihy – Káťa a Škubánek : příběh –
Výlet do Afriky (viz. **8. Literatura a informační zdroje, str. 57 , číslo 18**)

Práce u stolečků : pracovní list : Karkulka (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 7**)

Skupinová práce : skládání papírového domina

Výroba papírové ZOO – práce na přání dětí

7. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 7. 2. 2006

Počet dětí : 16

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Dbát na to, aby děti dodržovaly pravidla třídy. Vést individuální práce při odpolední činnosti s předškoláky. (viz. chlapec 6let – opožděný vývoj řeči, lehká mozková dysfunkce, odklad školní docházky). Dávat větší pozor na tříleté děti, když opouštějí třídu. Dbát na to, aby svůj odchod ohlásily učitelce (př.WC, hry na chodbě, návštěva jiné třídy)

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků),. Lepíme obrázek z novinových útržků – dle vlastní fantazie (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 7**)

Svačina

Dopoledne : volná spontánní hra

Vybarvování obrázků zvířat – Gorila, Slon, Velbloud (viz. **9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 19, 22, 23**)

Glazování vypálené keramiky, děti si vybírají barvy dle přání, samostatně po sobě uklízejí

Kontaktní kruh : popřejeme si hezký den, posíláme pohlazení, diskuze : Koho máš na světě nejvíce rád? Jak se k sobě chovají lidé, kteří se mají rádi?, opakujeme písničky a básničky a říkadla na přání dětí.

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba : Káťa a Škubánek (viz. **8. Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 18**)

Hry na procvičení smyslu – SLUCH : úkol – Co slyšíš? Kde to slyšíš? Ukaž směr.

(Zvuky : přelévání vody, šustění novin, cinkání zvonku, bouchání dřivek, šustění igelitové tašky, triangl atd.)

HMAT : úkol – Poznej svého kamaráda jen pomocí hmatu. Poznej různé předměty jen podle hmatu.

ZRAK : pracovní list (viz. **9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 7**) Poznej, které zvíře do řady nepatří.

8. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídni kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 3. 2. 2006

Počet dětí : 14

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Dbát na to, aby děti dodržovaly pravidla třídy. Individuální práce s chlapcem – 6let, OVŘ, LMD. odklad školní docházky. Informovat rodiče o zítřejším výletu do ZOO. (V kolik se odchází. Co si mají vzít děti na sebe.)

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků), Hry na počítači – hry rozvíjející matematické představy (třídění, přiřazování), jedno dítě smí být u počítače 15minut.
Tiskání razítek – zvířátka, modelování

Svačina

Dopoledne : volná spontánní hra

Pracovní činnost : skládání papírové čepice

Tělovýchovná chvilka v tělocvičně : volný pohyb a hry. Hry s náčiním a na náradí. Cviky na nožní klenbu - My jsme malé opičky (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 7)

Kontaktní kruh : popřejeme si hezký den, posíláme pohlazení, diskuze : Co máš rád k jídlu? Co ti chutná? Je to zdravé?, opakování písní a básniček na přání dětí, povídáme si o zítřejším výletě do ZOO.

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba – příběh o kátě a Škubánkovi (viz. 8. Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 18)

Práce u stolečků – literární hádanky. (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 8)

Četba pohádky : O Červené Karkulce (viz. 8. Literatura a informační zdroje, str. 57 ,

Číslo 22), učitelka vyzve děti, aby po přečtení pohádky příběh převyprávěly.

Dramatizace Červené Karkulky – rozdělení rolí, rozdání rekvizit a kostýmů, připravit prostředí pro samotnou dramatizaci. samotná dramatizace – učitelka je vypravěč

Kimova hra (viz. 9. 1. Obsah použitých činností a aktivit, str. 9) Co se změnilo?

9. den

Třída : Bílá
Věková skupina : smíšená
Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 9. 2. 2006
Počet dětí : 16
Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Dbát na to, aby děti dodržovaly pravidla třídy. Promyslet cestu do ZOO – čím pojedeme, kde budeme přestupovat. Promyslet a připravit přípravné aktivity před výletem. (vypracovat trasu prohlídky, připomenout dětem, že mají 1000 korun k dispozici na sponzorování zvířete)

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá u stolečků). Přípravná aktivita se staršími dětmi před výletem do ZOO, úkol – prohlížíme si orientační plán ZOO, seznamujeme se s trasou prohlídky (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 9*). vyzvu děti, aby přemýšlely, které zvíře by chtěly sponzorovat (pozn. Odchod z MŠ v 8. 30)

Svačina

Dopoledne : výlet do ZOO

Hry v dopravních prostředcích – Hádej kdo jsem (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností, str. 12*)

V ZOO - vybíráme z katalogu zvířat nějaké zvíře, které chceme sponzorovat, děti vybírají - Psouna Preriového. Dostáváme : smlouvu, adopční listinu, 2 volné roční vstupenky do ZOO, fotografii Psouna Preriového.

Samotná prohlídka a komentáře ke zvířatům : (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 9* , viz. 9. 3. *Fotografie číslo : 4-29, str. 28-33*) pavilon šelem, pavilon goril, pavilon velkých savců, venkovský statek – přímý kontakt se zvířaty. Úkol : podle mapy ZOO se dostat k určitému bodu (pavilonu, zvířeti) – spolupráce ve skupině, čtení z mapy

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě , četba – příběh o Kátě a Škubánkovi (viz. 8. *Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 18*)

Práce u počítače ve dvojicích : CD-ROM ZOO – multimediální encyklopedie (děti navštíví prostřednictvím počítače multimediální ZOO, prohlídnou si zvířata, které je zajímají zblízka, mohou si pustit zvuk zvířete, video nebo prohlídnout fotografie a pustit si k nim mluvený komentář)

Práce u stolečků : výtvarná aktivita : výroba papírových masek na zítřejší karneval podle vlastní fantazie a nápadu (viz. 9. 3. *Fotografie číslo : 31 a 41, str. 33 a 35*), úkol : pomocí papíru a jiných pomůcek vyrobit zvířecí masku.

10. den

Třída : Bílá

Věková skupina : smíšená

Třídní kurikulum : Zvířata ze ZOO

Datum : 10. 2. 2006

Počet dětí : 12

Vede : Martina

Hlavní úkol : vlastní realizace třídního kurikula : Zvířata. Vedení třídní dokumentace. Komunikovat s rodiči. Důslednost při dodržování pravidel dětmi. IP s chlapcem 6let – OVŘ, LMD, odklad školní docházky.

Ráno : scházení dětí, volná spontánní hra (námětová, konstrukční, tvořivá)

Výtvarná činnost – výroba papírové zvířecí masky podle vlastní fantazie a podle vlastního přání dítěte. (viz. 9. 3. *Fotografie číslo : 31 a 41, str. 33 a 35*)

Svačina

Dopoledne : pokračování ve výrobě masek z papíru, zdobíme si třídu krepovým papírem.

Přehlídka masek – promenáda po molu, představení masky, jaké zvířátko představují.

Tanec, volná zábava (př. ptačí tanec, mašinka atd.). (viz. 9. 3. *Fotografie číslo : 30-43, str. 33-35*)

Kontaktní kruh – rozloučení s dětmi, povídáme si o tom, co jsme spolu všechno zažili. Co se dětem líbilo a co ne. Opakujeme písničky, básničky, které jsme se naučili : Sloní rodina, Slon,slon, slon má k obezitě sklon, Máme rádi zvířata, Hodný velbloud nekouše, My jsme malé opičky

Pobyt venku : volný spontánní pohyb na zahradě MŠ

Poledne : oběd

Odpoledne : předškolní děti – relaxace při hudbě, četba – příběh o Kátě a Škubánkovi (viz. 8. *Literatura a informační zdroje, str. 57, číslo 18*)

Práce u stolečků : pracovní list – Zvířata (viz. 9. 1. *Obsah použitých činností a aktivit, str. 12*)

Výtvarná činnost : malování prstovými barvami podle vlastní fantazie (pravidla malování – nenamáčieme prst od jedné barvy do druhé – nejdříve ho opláchneme v misce s vodou a pak ho utřeme do hadříku

CD – ROM ZOO – multimediální encyklopedie

7. 3. 1. Reflexe

Hodnocení prvního týdne : 30. 1. – 3. 2. 2006

Podtéma : Zvířata ze ZOO

Co děti nejvíce zaujalo?

- připravené odpolední aktivity pro předškoláky; připravená tělesná výchova; obrázky kostí zvířat; návštěva Národního muzea; povídání o jednotlivých zvířatech

Projevily děti opravdový zájem o činnosti? O které?

- o ranní připravené činnosti (výtvarné, pracovní); měly velký zájem o skupinové činnosti a nikdy neodmítly spolupracovat individuálně; o připravené předmatematické činnosti; o hudební chvílky – velmi je lákala kytara, vyžadovaly při zpěvu její doprovod

Jak byla u dětí rozvíjena samostatnost?

- po ukončení činnosti po sobě uklízejí; u svačiny se samostatně obsluhují, připravují si jídlo, uklízí po sobě nádobí; při převlékání dětí na pobyt venku učitelka nevnučuje pomoc dětem; při obědě si děti samostatně připravují příbor, nalévají polévku, přinášejí si a odnášejí nádobí; odpoledne si samostatně připravují podložky na spaní (starší děti), samostatně chodí během dopoledne na WC

S jakou morální kvalitou se děti seznámily?

- viz. pravidla třídy : sluníčkové pravidlo – udržujeme sucho v umývárně; měsíčkové pravidlo – při odpoledním odpočinku, budeme tiše a v klidu; ručičkové pravidlo – nebudeme překřikovat děti a chovat se hlučně; srdíčkové pravidlo – budeme se k sobě chovat slušně, nebudeme se prát a ubližovat si; želvičkové pravidlo – nebudeme běhat rychle po budově MŠ, aby se nám něco nestalo; klouzačkové pravidlo – nebudeme se klouzat po hlavě dolů, nesmíme na klouzačku, pokud je na ní můj kamarád; jak se chovat v dopravním prostředku; jak se chovat v muzeu

Co se děti naučily?

- píseň : Máme rádi zvířata; říkanka : Hlava, ramena, kolena, palce; báseň : Sloní rodina; píseň : Slon, slon, slon, má k obezitě sklon; PII : Všichni domů; PII : Lepidýlka; PH : Martánci

Byla součinnost s rodiči a jakým způsobem?

- při předávání dětí se někteří rodiče zajímají o mou osobu, ptají se na bližší informace projektu : Zvířata ze ZOO, někteří se mě ptají na prospívání jejich dětí během dne v MŠ, někteří spolupracují na mém projektu : přinášejí encyklopedie, obrázky exotických zvířat

(Podle : PŘIKRYLOVÁ, G. : PŘIKRYLOVÁ, M. 2003. str. 8)

Hodnocení druhého týdne : 6. 2. – 10. 2. 2006

Podtéma : Zvířata ze ZOO

Co děti nejvíce zaujalo?

- výlet do ZOO; výroba vlastní papírové masky zvířete; zvířecí karneval, povídání o zvířatech, prohlížení donesených i připravených encyklopediích; odpolední aktivity a činnosti pro předškoláky

Projevily děti opravdový zájem o činnosti? O které?

- o ranní připravené činnosti (výtvarné, pracovní); o výrobu papírové ZOO; o lezení na horolezecké stěně; o keramické činnosti; o hry s padákem v tělocvičně; o dramatizaci : Červené Karkulky; hledání v mapě, při výletu do ZOO; o CD-ROM : ZOO a práci s počítačem

Jak byla u dětí rozvíjena samostatnost?

- po ukončení činnosti po sobě uklízí; u svačiny se samostatně obsluhují, připravují si jídlo, uklízí po sobě nádobí; při převlékání dětí na pobyt venku učitelka nevnučuje pomoc dětem; při obědě si děti samostatně připravují příbor, nalévají polévku, přinášejí si a odnášejí nádobí; odpoledne si samostatně připravují podložky na spaní (starší děti), samostatně chodí během dopoledne na WC; samostatně hledají podle orientačního plánu ZOO trasu cesty, učitelka do hledání nezasahuje, když se děti spletou, nechá je jít špatnou cestou - chce, aby na chybu přišly samostatně

S jakou morální kvalitou se děti seznámily?

- viz. pravidla třídy : sluníčkové pravidlo – udržujeme sucho v umývárně; měsíčkové pravidlo – při odpoledním odpočinku, budeme tiše a v klidu; ručičkové pravidlo – nebudeme překřikovat děti a chovat se hlučně; srdíčkové pravidlo – budeme se k sobě chovat slušně, nebudeme se prát a ubližovat si; želvičkové pravidlo – nebudeme běhat rychle po budově MŠ, aby se nám něco nestalo; klouzačkové pravidlo – nebudeme se klouzat po hlavě dolů, nesmíme na klouzačku, pokud je na ní můj kamarád; jak se chovat v dopravním prostředku; jak se chovat v ZOO

Co se naučily?

- píseň : Hodný velbloud nekouše; báseň : My jsme malé opičky; číst v mapě; pracovat s počítačem

Byla součinnost s rodiči a jakým způsobem?

- někteří rodiče se ptají na bližší informace projektu : Zvířata ze ZOO, někteří se mě ptají na prospívání jejich dětí během dne v MŠ, někteří spolupracují na mém projektu : přinášejí encyklopedie, obrázky exotických zvířat

(Podle : PŘIKRYLOVÁ, G. ; PŘIKRYLOVÁ, M. 2003. str. 8)

Závěrečné celkové hodnocení : 30. 1. – 10. 2. 2006

Podtéma : Zvířata ze ZOO

Výchovně vzdělávacího programu tématicky zaměřeného na poznávání exotických zvířat se účastnilo 25 dětí z Mateřské školy Sokolovská, Praha 8. Z toho bylo 11 dívek a 14 chlapců. Skupina věkově heterogenních dětí (od 3 –do 7 let) patřila do Bílé třídy.

(Ve třídě bylo v době realizace zapsáno : 8 předškolních dětí, 6 dětí ve věku 4-5 let a 11 dětí ve věku 3-4 roky.)

Průměrná docházka dětí se během realizace mého programu pohybovala mezi 12 až 18 dětmi za den.

Děti během připraveného výchovně vzdělávacího programu „Zvířata ze ZOO“ :

- navštívily divadelní představení „Myška z bříska“, vyrazily na výlet do ZOO Praha, prohlédly si exponáty v oddělení zoologie v Národním Muzeu, uspořádaly si společně s učitelkou závěrečný zvířecí karneval
- pomocí připravených činností, aktivit a výletů poznávaly svět exotických zvířat
- dozvěděly se spoustu nových informací o zvířatech ze ZOO a jejich životě (kde žijí, co jedí, jak se říká jejich mláďatům, různé zajímavosti)
- děti se aktivně zajímaly o připravené téma : Zvířata ze ZOO, nosily do MŠ své knihy (encyklopedie). různé obrázky zvířat: při povídání o jednotlivých zvířatech se nejvíce zajímaly o vnitřní stavbu zvířete (orgány a kosti)
- společně s paní učitelkou v ZOO adoptovaly za peníze vydělané prodejem vlastnoručně vyrobené keramiky zvířátko – Psouna Prériového a získaly tak 2 roční volné permanentky do ZOO (kdykoli si je mohou v MŠ s maminkou nebo tatínkem půjčit a jít do ZOO)
- společně s paní učitelkou vymyslely a napsaly článek do školního časopisu o tom : „Jak adoptovaly zvířátko.“
- během celé realizace : kreslily, stříhaly, skládaly, vyšivaly, cvičily, tančily, zpívaly, hrály pohádku, učily se básničky, prohlížely si encyklopedie, relaxovaly při hudbě, poslouchaly pohádky, malovaly, vybarvovaly, počítaly, modelovaly, pracovaly s keramikou, společně si povídaly o zvířatech ze ZOO, hrály různé pohybové hry, skládaly, stavěly z různých stavebnic, hrály si, jezdily na výlety atd.
- zkusily se orientovat podle mapy v ZOO
- při odpoledních činnostech předškolní děti vyřešily spoustu základních úkolů a problémů

Při realizaci jsem důsledně dbala, aby děti dodržovaly určená třídní pravidla.

Děti byly po celou dobu vedeny k samostatnosti v sebeobsluze, stolování, uklízení a hygieně.

7. 4. Diskuze

Téma bakalářské práce – Výchovně vzdělávací tematický program pro děti předškolního věku a jeho ověření v praxi. Téma : Zvířata ze ZOO.

Při přípravě praktické části mého programu : Zvířata ze ZOO jsem čerpala nápady, činnosti a aktivity ze svých materiálů, které jsem nasbírala na svých předešlých praxích. Převážná většina mých ostatních příprav byla ale čerpána z metodických materiálů, které jsou k dispozici na každé MŠ.

Odborná literatura pro předškolní vzdělávání se tématem – „exotická zvířata“ samostatně nezabývá. Metodického materiálu s tímto tématem je ale dostatek. (Různé omalovánky, encyklopedie, pexesa, puzzle, obrázky, články z časopisů pro děti atd.)

Nikdy jsem v MŠ neviděla ani nečetla v třídních záznamech o samostatně provedeném tématu : „Exotická zvířata“. Většinou toto téma bývá součástí jiných, hlavních témat. A bývá mu věnováno minimum času i aktivit, což chápu, protože přednější je pro děti v MŠ poznávat vlastní přírodu v které žijí a zvířata s kterými se běžně setkávají.

V mateřské škole jsem vlastní program realizovala poprvé.

Program, který jsem před realizací sestavila, byl při realizaci mírně pozměněn. Plánovala jsem každý den představit dětem jedno zvíře. To by v konečném výsledku znamenalo, představit dětem během 10 dní 10 exotických zvířat. Nakonec jsme stihli zvířata jenom tři : slona, gorilu, velblouda. Chtěla jsem, aby zájem o připravené téma vycházel z dětí, proto jsem jim připravené povídání o zvířatech nenutila, ale vyčkávala, až o něj samostatně projeví zájem. Samozřejmě jsem se snažila je k tomuto zájmu vhodně motivovat, a to připraveným prostředím. (Ve třídě volně k dispozici různé encyklopedie a knihy s barevnými obrázky zvířat, CD-ROM ZOO), vhodnými pomůckami (postavičky zvířat) a připravenými výlety (ZOO, Národní muzeum).

Také jsem si připravila na dané téma příliš mnoho básniček, říkanek a písní, které jsem nakonec v samotné realizaci ani všechny nevyužila.

Taktéž jsem v přípravě nepočítala s tím, že děti zaujme úplně něco jiného, než jsem si pro ně naplánovala. Při povídání o zvířatech a prohlížení encyklopedií, děti zaujalo: vnitřní složení zvířat (svaly, vnitřnosti, orgány a kosti). Proto jsem opustila již dříve připravené činnosti a aktivity a vymyslela nové, týkající se kostí, svalů a vnitřností zvířat. Využila jsem při tom návštěvy Národního muzea a děti zavedla ke kosterním exponátům.

Co bych tedy pro příště udělala jinak? Opustila bych detailní každodenní přípravy a dávala při realizaci programu více prostoru dětem. Pokud totiž má učitelka opravdový zájem s dětmi pracovat, samostatně si řeknou, co chtějí poznávat, zkoumat, pozorovat. Je to sice pro učitelku náročnější práce, než zrealizovat už předem detailně připravený program, ale dětem tento způsob realizace podle mého přinese o hodně více poznatků a vědomostí, než kdyby vše dostaly perfektně do detailů připravené.

Myslím si, že by bylo pro příště zajímavější, začínat nový program např. výletem do ZOO, nebo návštěvou Národního muzea. Děti to k připravenému tématu více přitáhne, namotivuje. Já jsem měla první výlet(Národní muzeum) až čtvrtý den realizace a zájem o připravené téma po návštěvě Národního muzea u dětí výrazně vzrostl.

7. 5. ZÁVĚR

Analyzovat a prostudovat výchovně vzdělávací programy; analyzovat a prostudovat Školní a Třídní výchovně vzdělávací program Mateřské školy Sokolovská: seznámit se s teorií projektové metody a popsat význam kontaktu dětí s přírodou. to byly hlavní cíle mé bakalářské práce v teoretické části.

Při plnění těchto cílů, jsem se opírala především o odbornou literaturu :

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole, Školní kurikulum Mateřské školy Sokolovská, Pohledy – projektová metoda ve škole i za školou.

Všechny předpokládané cíle jsem splnila.

Zajistit si MŠ pro realizaci praktické části mé bakalářské práce; připravit, zrealizovat a zhodnotit vstupní volnější pedagogickou diagnostiku znalostí dětí; vymyslet a sestavit desetidenní výchovně vzdělávací program pro děti předškolního věku – „Zvířata ze ZOO“ a zrealizovat ho; vyhodnotit výsledky realizace v reflexích. toto jsou hlavní cíle mé bakalářské práce v praktické části.

Při plnění cílů jsem si počínala takto:

Realizaci praktické části mé bakalářské práce jsem si domluvila na Mateřské škole Sokolovská, Praha 8.

Volnější vstupní pedagogickou diagnostiku znalostí dětí o exotických zvířatech jsem provedla formou rozhovoru. Její realizace probíhala v prosinci 2005 v Mateřské škole Sokolovská s dětmi, které se zúčastnily i realizace výchovně vzdělávacího tématického programu : „Zvířata v ZOO“.

Vymyšlený a sestavený výchovně vzdělávací tématický program : „Zvířata ze ZOO“, jsem na Mateřské škole Sokolovská, v Bílé třídě od 30.1. do 10.2. zrealizovala. Programu : „Zvířata ze ZOO“ se účastnilo 25 dětí ve věku od 3-7 let.

Výsledky práce s dětmi jsem vyhodnotila formou 2 týdenních reflexí a jedním celkovým hodnocením.

Zrealizovaný program splnil všechny své předpokládané cíle. tudíž může být zařazen do plánů environmentálního vzdělávání a výchovy a použit jako součást kteréhokoli třídního výchovně vzdělávacího programu v mateřské škole.

Před realizací praktické části mé bakalářské práce jsem předpokládala, že :

- děti budou mít o exotických zvířatech, existenci kontinentů, států a ekosystémů minimální znalosti.

- mnou připravený výchovně vzdělávací program : „Zvířata ze ZOO“ děti zaujme a budou se aktivně zapojovat do připravených činností.

- se mi po dobu realizace povede navázat slovní kontakt s převážnou většinou rodičů, hlavně při předávání dětí a že se alespoň někteří rodiče budou o aktuálně probíhající program : „Zvířata ze ZOO“ zajímat.

Výsledky hypotéz :

Při přípravě a realizaci programu mě příjemně překvapily znalosti dětí o exotických zvířatech, leckdy věděly o daném živočichu více informací než já.

Připravený program : „Zvířata ze ZOO“ děti zaujal, aktivně se mnou spolupracovaly na připravených aktivitách a činnostech.

Kontakt s rodiči se po celou dobu realizace projektu podařil.

8. Literatura a informační zdroje

1. HAVLÍNOVÁ, M. ; VENCÁLKOVÁ, E. ; HAVLOVÁ, J. ; LACINOVÁ, I. ; PETRASOVÁ, N. ; ŠPRACHTOVÁ, L. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-383-8
2. KOŘÍNEK, M. *Metody a techniky pedagogického výzkumu*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1976.
3. PRŮCHA, J. ; WALTEROVÁ, E. ; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8
4. PŘIKRYLOVÁ, G. ; PŘIKRYLOVÁ, M. *Barevné kamínky –pedagogická evaluace*. Kroměříž : Vydavatelská činnost neperiodických publikací, 2003.
5. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*, Výzkumný ústav pedagogický. Praha 2004.
6. ŠPRACHTOVÁ, L. *Školní kurikulum Mateřské školy Sokolovská*. Praha : 2002.
7. VALENTA, J. *Pohledy – projektová metoda ve škole i za školou*. Praha : 1993. ISBN 80-7068-066-0

Metodická literatura a časopisy

8. CISZAK, D. *Rekordy ze světa zvířat*. Havlíčkův Brod : Fragment, 2003. ISBN 80-7200-179-5.
9. ČAPEK, J. *Povídání o pejskovi a kočičce*. Praha : Státní nakladatelství dětské knihy, 1959.
10. DVOŘÁKOVÁ, H. *Cvičíme a hrajeme si*. Olomouc : Hanex, 1995. ISBN 80-85783-07-x
11. FRAIOVÁ, J. ; DVOŘÁČKOVÁ, I. ; POHANKOVÁ, V. *Soubor pracovních listů k procvičení grafomotoriky*. Žďár nad Sázavou : IMC, 1995.
12. GIBSON, R. *Učíme se stříhat a lepit*. Havlíčkův Brod : Fragment, 1996.
13. HALBRŠTATOVÁ, R. *Miminko*. *Časopis DÁDA*, 2000, číslo 1, str. 27.
14. HALBRŠTATOVÁ, R. *Na Safári*. *Časopis DÁDA*, 2002, číslo 5, str. 3-5.

15. HALBRŠTATOVÁ, R. V zoologické zahradě. *Časopis DÁDA*, 2001, číslo 7, str. 24-25.
16. KŮS, E. *Mláďata v ZOO*. Praha : Artia a. s. Granit s. r. o. , 1993. ISBN 80-85805-08-1.
17. LAMBERT, D. *Dětský atlas zvířat*. Praha : Fortuna Print, 1995. ISBN 80-85873-28-1.
18. LAMKOVÁ, H. ; LAMKA, J. ; KOUTNÁ, L. *Káťa a Škubánek*. Praha : Albatros, 2005.
19. LIFE, T. *Savci*. Praha : Slovart, 1998. ISBN 80-7209-115-8.
20. MACOUREK, M . *Mach a Šebestová na cestách*. Praha : Albatros, 2004.
21. MLÁDEK, I. Slon, slon, slon. *Časopis DÁDA*, 2000, číslo 4, str. 21.
22. PARKÁN, V. *Červená Karkulka a jiné pohádky*. Bratislava : Fortuna Print, 1991. ISBN 80-85224-50-X
23. REDMOND, I. *Sloni*. Praha : Fortuna Print, 1999. ISBN 80-86144-31-3.
24. SUCHÝ, O. *Písničky z pohádek a dětských filmů 2. díl*. Cheb : G + W spol. s. r. o. , 2001.
25. SUCHÝ, O. *Písničky z pohádek a dětských filmů 3. díl*. Cheb : G + W spol. s. r. o. , 2000.
26. ŠPLÍCHAL, A. *Omalovánka – 65 zvířátek*. Praha : Anóna, 2003 ISBN 80-7292-044-8.
27. TOMŠŮ, K. Sloní rodina. *Časopis DÁDA*, 2000, číslo 10, str. 13.
28. TRNKA, J. *Zahrada*. Praha : Albatros, 1985.

Informační zdroje

30. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2004. Dostupné na WWW : <http://www.rvp.cz/sekce/7>

9. PŘÍLOHY

9. 1. Obsah použitých činností a aktivit

1. Grafický list : Myška (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 14)

Pomůcky : pracovní list, tužka

Cíl : uvolnit ruku v zápěstí

Úkol : krouživými pohyby dokreslit myšce očásek

Motivace : rozhovor o představení z divadla : Myška z břicha

Organizace : skupinová práce u stolečků

(Fraiová, J. ; Dvořáčková, I. ; Pohanková, V. Soubor pracovních listů k procvičení grafomotoriky. Žďár nad Sázavou : IMC. 1995.)

2. Papírové miminko v zavinovačce (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 15)

Pomůcky : papír, šablony, tužka, nůžky, pastelky

Cíl : procvičení jemné motoriky – obkreslování, stříhání, vybarvování

Úkol : pomocí šablon, nůžek a pastelek vyrobit z papíru miminko v zavinovačce, vymyslet pro něj jméno a příjmení

Motivace : rozhovor o představení z divadla : Myška z břicha

Organizace : skupinová práce u stolečků

Závěr : všechny děti, které vyráběly miminko v zavinovačce se posadí do kroužku na koberec a vzájemně si představí a ukáží svá miminka.

(Halbrštatová, R. Miminko. Časopis DÁDA, 2000, číslo 1, str. 27)

3. Matematické představy : Kombinatorika - Permutace

Pomůcky : barevné kostky (červená, žlutá, zelená, modrá)

Cíl : procvičit hrou myšlení – jak se dostat k jednomu cíli různými možnostmi

Úkol : pomocí barevných kostek postavit různě barevné komíny, žádný však nesmí být stejný. Úkol pro dítě : Postav z těchto kostek (červená, žlutá, zelená, modrá) komín. Dokázal bys ho postavit jinak? Jde to jinak? Postav ho tak, aby další komín byl jiný než ten první. Postav ho tak, aby další komín, který teď postavíš nebyl stejný jako ten první.

Motivace : při hře s kostkami začít vést s dítětem rozhovor. Vyzvat ho ke spolupráci.

Organizace : individuální práce na kobereci

4. Matematické představy : Společenská stolní hra

Pomůcky : dvě hrací desky, 6 kuželek, karty s puntíky v méně známých konfiguracích (od jedné do šesti)

Cíl : procvičit pojem o čísle 1 až 6 v méně známých konfiguracích, než jsou čísla na klasické hrací kostce

Úkol : dostat svou figurku ze startu do cíle, posunout svou figurku o tolik políček, kolik je na kartičce, kterou jsi si sejmul puntíků

Motivace : učitelka rozloží hrací desky na stoly, čeká až o ně děti začnou mít zájem a ptají se, co to je

Organizace : skupinová práce u stolečků

Popis : hrací deska obsahuje 36 hracích polí o rozměrech 1.5cm x 1.5cm. která jsou na hrací desce stočená tak, aby se vešla na papír A3.

5. Grafický list : Opice (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 17)

Pomůcky : pracovní list, tužka

Cíl : uvolnit ruku v zápěstí

Úkol : nakreslit svislé čáry od shora dolů (mříže) opicím v kleci

Motivace : v ZOO v kleci sedí dvě neposedné opice, dokreslí jim u klece mříže, aby nemohly utéci

Organizace : skupinová práce u stolečků

(FRAIOVÁ, J. ; DVOŘÁČKOVÁ, I. ; POHANKOVÁ, V. Soubor pracovních listů k procvičení grafomotoriky. Žďár nad Sázavou : IMC, 1995.)

6. Papírová ZOO

Pomůcky : obrázky zvířat (žirafa, nosorožec, lev, klokan, hroch, opice, slon), obrázky potravy (2x tráva, mrkev s jablkem, banán, listí na větvičkách, ryba, kus masa na kosti), nakreslená ZOO s výběhy (obydlí pro zvířata), papír, nůžky, lepidlo, štěteček, pastelky

Cíl : přiřazování, přiřadit zvíře k jeho potravě a obydlí v ZOO

Úkol : vystříhnout z papíru zvířata, potraviny (jídlo), nalepit zvíře s jeho potravou do jeho obydlí v ZOO, vybarvit

Motivace : rozhovor o ZOO, která zvířata v ZOO můžeš vidět?

Organizace: skupinová práce u stolečků

Závěr : děti si samostatně pomocí kuliček vystaví svou papírovou ZOO ve třídě

(Halbrštatová, R. V zoologické zahradě. Časopis DÁDA, 2001, číslo 7, str. 24 – 25)

7. Strašidýlko z dopisní obálky

Pomůcky : dopisní obálka, temperové barvy, štětec, barevné papíry, lepidlo, nůžky

Cíl : procvičit jemnou motoriku (stříhání, lepení) a svou fantazii

Úkol : nabarvit temperovou barvou dopisní obálku, vystříhnout v ní dva až tři otvory na prsty, vystříhnout si z barevných papírů : oči, nos a pusu různých tvarů a barev. Sestavit z nich na dopisní obálce obličej strašidla. Nalepit je na dopisní obálku.

Motivace : předvedení hotového strašidýlka, učitelka si strašidýlko nandá na ruku a předvádí strašení

Organizace : skupinová práce u stolečků

Závěr : děti si strašidýlka pojmenují, nandají si je na ruce a vzájemně se straší

(Gibson, R. Učíme se stříhat a lepit. Havlíčkův Brod : Fragment, 1996.)

8. Tělesná výchova

Pomůcky : bubínek, molitanové kostičky, míčky a kuželky, žíněnka, větší molitanové kostky, žebřiny, rolničky

Cíl : procvičit základní motorické dovednosti a hod horním obloukem, zařadit hry na poznávání částí svého těla

Úkol : procvičit – plazení, lezení, chůzi v podřepu, poskoky, chůzi po špičkách, běh, ukázat kde mám hlavu, ramena, kolena, palce a další různé části těla, shodit míčkem kuželku, plazit se po žíněnce, přeskočit snožmo nízké překážky, vylézt na žebřiny.

Organizace : v těloevičně, cvičí skoro všechny děti

Popis činnosti :

Rušná část : Pohybová hra – Všichni domů (motivace – učitelka děti začaruje ve zvířátka), děti se prochází jako zvířátka – plazení (had), lezení (kočka), chůze v podřepu (káčátka), poskoky snožmo (vrabčák), chůze po špičkách (myšky), běh (kuň). Na znamení : bubínek, učitelka zvolá : Všichni domů! Děti se rozeběhnou (např. do rohů místnosti = domov)

Průpravná část : říkanka s pohybem : Hlava, ramena, kolena, palce. Kolena, palce. Kolena, palce. Hlava, ramena, kolena, palce. Oči, uši, ústa, nos. Děti říkají společně s učitelkou a ukazují na vyslovené části těla.

Cvičení s měkkými molitanovými kostičkami – úkol : zaklepej si kostičkou na (nějakou část těla), namasíruj si kostičkou.....(nějakou část těla)

Hlavní část : proudové cvičení – hod horním obloukem na cíl (míčkem shodit kuželku), přeplazit se přes žíněnku, přeskočit snožmo přes nízké překážky (přes větší molitanové kostky), lezení na žebřiny.

Pohybová hra : Lepidýlka - na cinkot rolniček – děti běhají, na bouchnutí bubínku - děti se zastaví a poslouchají učitelku, kterou částí těla se mají přilepit ke svému kamarádovi. (př. záda – děti se tedy k sobě přilepí zády)

9. Báseň : Sloní rodina

Cíl : naučit se z paměti krátký veršovaný text

Text : Táta slon má síly dost, dětem trpí pro radost. Máma – krásná slonice – houpá malé opice. Jejich sloník Samuel nejraděj by létat chtěl. Jenže každý dobře ví, že slon lítat neumí.

(Tomšů, K. Sloní rodina. Časopis DÁDA, 2000, číslo 10, str.13)

10. Papírová kostra slona (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 18)

Pomůcky : barevný papír, šablona – obrys těla slona, nastříhané papírové části sloní kostry, lepidlo, štěteček

Cíl : skládání podle předlohy + procvičení jemné motoriky

Úkol : složit podle předlohy v knize kostru slona, nalepit jí do obrysu těla slona

Motivace : prohlížení knihy o slonech, prohlížení obrázku sloní kostry

Organizace : skupinová práce u stolečků

(REDMOND, I. Sloni. Praha : Fortuna Print, 1999.)

11. Slon (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 19)

SON AFRICKÝ a SLON INDICKÝ

(ukázat dětem zvíře na obrázcích v různých encyklopediích)

Kde žije : SLON AFRICKÝ v Africe, SLON INDICKÝ v Indii.

(ukázat dětem Afriku a Indii na mapě zeměkoule)

Co jí : kůru, listí větvičky, trávu. V zajetí : seno, mrkev, banány, salát, jablka, chleba.

Sloní rodina : táta – slon, máma – slonice, dítě – slůně

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Slon Africký má větší uši, než slon Indický.

Slon umí plavat a rád se koupe.

Dospělí samci žijí samotářsky.

Ostatní sloni žijí ve stádech – vedoucí stáda je vždy samice.

Malé slůně saje tlamičkou od maminky mateřské mléko.

Sloni mají 2 velké kly.

Slon používá chobot, jako lidé používají ruku. Podává si chobotem potravu do pusy.

Nasává chobotem vodu a vstříkuje si jí do tlamy nebo se s ní sprchuje.

Prapradědeček slona byl mamut.

Slon slouží v některých zemích lidem jako dopravní prostředek, vozí se na něm.

Slon pomáhá dřevorubcům v lesích tahat klády.

12. Vyšívání

Pomůcky : čtvrtka A5, děrovačka, silné vlny různých barev, izolepa, pastelky, nůžky

Cíl : procvičení jemné motoriky

Úkol : vyšít bavlnkou rámeček čtvrtky, dle vlastní fantazie a nápadu dokreslit obrázek

Motivace : učitelka připraví na stůl pomůcky k vyšívání a sama začne vyšívat, motivuje děti k zvědavosti, zájmu o činnost

Organizace : skupinová práce u stolečků

Popis : dírky dětem ve čtvrtce připraví učitelka předem, jeden konec silné vlny omotá učitelka dětem izolepou, aby šel dětem lépe provlékat a netřepil se

13. Výlet do Národního muzea

Trasa : metro – ze stanice : Palmovka přes stanici Florenc (přestup z B na C)do stanice Muzeum

Předpokládaný čas cesty : 30 minut

Předpokládaný čas prohlídky : 60 minut

Celkový čas výletu do Národního muzea : 2 hodiny

Před vstupem do muzea zopakovat s dětmi – pravidla chování : neběháme, na nic nesaháme, nekřičíme

Samotná prohlídka a program se v oddělení zoologie odvíjí podle aktuálních otázek a zájmu dětí o dané exempláře.

14. Určování počtu slabik ve slově

Pomůcky : kartičky s obrázky exotických zvířat (opice, žirafa, velbloud, medvěd, slon, lev), kartičky s určitým počtem puntíků (od jednoho do čtyř puntíků)

Cíl : určit správný počet slabik ve slově, přiřadit k počtu slabik kartičku se stejným počtem puntíků

Úkol : vezmi si jednu kartičku s obrázkem zvířete, pomocí tleskání spočítej počet slabik ve slově, přiřaď k obrázku kartičku se stejným počtem slabik (Kolikrát jsi tlesknul? 3x Dobře, najdi kartičku s třemi puntíky)

Motivace : společné prohlížení obrázků zvířat, vyzvání dítěte ke spolupráci

Organizace : individuální práce na kobereci

Popis : do kartiček s puntíky jsou zamíchány i kartičky s větším počtem puntíků, které dítě nebude potřebovat.

15. Analýza hlásek S, R ve slovech

Pomůcky : kartičky s obrázky (slunce, husa, pes, stůl, postel, les, ryba, mravenec, motor, rak, korále, doktor), pastelky

Cíl : analyzovat hlásku ve slově, analyzovat místo umístění (na začátku, uprostřed, na konci slova)

Úkol : najdi obrázek, kde to syčí : na začátku slova, uprostřed slova, na konci slova, najdi obrázek, kde to drnčí : na začátku slova, uprostřed slova, na konci slova

Motivace : společné prohlížení obrázků, vyzvání dítěte ke spolupráci

Organizace : individuální práce u stolečku

Popis: učitelka pracuje individuálně s malou skupinkou dětí, vždy když dítě najde správný obrázek a vybarvuje si ho, věnuje se jinému dítěti

16. Pracovní list : Korále (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 21)

Pomůcky : papír, pastelky

Cíl : procvičení zrakového vnímání, pravidelné střídání barevných tvarů

Úkol : navlékni na nitku korálky tak jak jsou už namalované

Motivace : princeznička na bále si roztrhla korále a ty se jí rozkutálely po celém tanečním sále. Kdopak jí je zase navlékne?

Organizace : skupinová práce u stolečků

Popis : navlékni podle obrázku, který si nakreslil opravdové korále

17. Hry s padákem

Pomůcky : plachta z padákového hedvábí kruhového tvaru s průměrem 5 nebo 7 metrů

Cíl : podporovat spolupráci, vzájemnou koordinaci a kooperaci

Úkol : všichni uchopí okraj padáku – plachty a pohybem paží jej nadouvají a nechají klesat. Část dětí se pod klesající padák schová, při jeho nadlehčení opět vyběhne (opakovaně).

Děti probíhají pod nadlehčeným padákem z jedné strany na druhou. Pozor na bezpečnost, je třeba shromáždit děti na jedné straně a určit směr, aby nedošlo ke srážce.

Nakláněním plochy padáku kutálíme po jeho ploše nafukovací míč, několik nafukovacích míčů. Nafukovací míče, nebo i míčky drobné, nebo jiné lehké předměty přemísťujeme z místa na místo napříč nakláněním plochy, vytvářením korýtka.

Nadouváním padáku vyhazujeme z plochy padáku drobné míčky, drátěnky nebo jiné předměty. Druhá skupina dětí je rychle sbírá a vhazuje zpět na plachtu.

(Podle : DVOŘÁKOVÁ, II. Cvičíme a hrajeme si. Olomouc : Hanex, 1995, str. 96 – 97)

18. Pohybová hra : Mart'ánci

Cíl : syntéza hlásek (rozklad slova na jednotlivé hlásky), uvědomování si jednotlivých hlásek ve slovech

Úkol : poslouvej, co ti říká mart'ánek, udělej přesně to, co po tobě chce

Motivace : z vesmíru za dětmi přiletěli mart'ánci a mluví cizí řečí, když se ale pozorně zaposloucháš, možná jim budeš rozumět

Organizace : skupinová hra na volném prostoru ve třídě

Popis : řeč marťánek – učitelka jednotlivé příkazy a úkoly hláskuje, př. A-I-I-O-J D-Ě-T-I

19. Stavby z kostek – matematické představy

Pomůcky : kostičky různých barev (pro každé dítě 6-8 kostiček), krabice

Cíl : procvičit krátkodobou paměť, soustředění, udržení dané informace při pohybu

Úkol : pod krabicí je schovaná stavba z kostek. Když k ní přijdeš a zaklepeš na ní, na chvíli se ti otevře. Ty si dobře zapamatuj, co jsi viděl. Vrať se ke stolečku a postav přesně takovou stavbu z kostek, jakou jsi viděl pod krabicí. Když si nebudeš jistý smíš se vrátit zpět ke krabici a ještě jednou na ní zaklepat.

Motivace : pod krabicí na koberec je schované překvapení, kdo ho chce vidět, ať na ní zaklepe

Organizace : skupinová práce u stolečku a na koberec

Popis : děti sedí u stolečků a mají před sebou každý své kostičky, učitelka sedí na koberec s krabicí, pod kterou se skrývá připravená postavená stavba. Stoleček a krabice na koberec jsou od sebe vzdáleny několik metrů (3 až 8 metrů)

20. Gorila (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 22)

GORILA

(ukázat dětem zvíře na obrázcích v různých encyklopediích)

Kde žije : v Africe

(ukázat dětem Afriku na mapě zeměkoule)

Co jí : rostliny, šťavnaté plody ovoce a zeleniny

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Gorila tráví většinu svého času na zemi, ale šplhat po stromech také umí.

Mláďata si ráda hrají ve větvích.

Gorily žijí v tlupách (v jedné velké rodině).

V čele tlupy stojí nejstarší samec.

Gorily se mezi sebou dorozumívají různými zvuky a posunky.

Gorily si připravují z větví a listí hnízdo ke spánku.

Gorila má sílu, jako 8 mužů dohromady.

Samici se rodí jen jedno mládě.

Když je gorila ohrožená nebo rozčilená, vztyčí se a bubnuje si dlaněmi do prsou.

21. Tečkovaný obrázek

Pomůcky: vatové tyčinky, temperové barvy, papír

Cíl : procvičení jemné motoriky

Úkol : pomocí vatových tyčinek, které si budeš namáčet do různých barev, vytvoř tečkováním nějaký obrázek

Motivace : připravené pomůcky, vzor obrázku – domeček se sluníčkem

Organizace : skupinová práce u stolečků

22. Velbloud (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 23)

VELBLOUD JEDNOHRBÝ a VELBLOUD DVOUHRBÝ

(ukázat dětem zvíře na obrázcích v různých encyklopediích)

Kde žije : VELBLOUD JEDNOHRBÝ v Africe, VELBLOUD DVOUHRBÝ v Asii
(ukázat dětem Afriku, Asii na mapě zeměkoule)

Co jí : různé rostliny – trávu, seno, zeleninu, různé plody

Velbloudí rodina :

Táta – velbloud

Máma – velbloudice

Dítě – velblouděátko

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Velbloud vozí na svém hrbě lidi, náklad. Slouží lidem v některých zemích jako dopravní prostředek.

Velbloud vydrží dlouhé dny bez pití (až 12 dní).

Velbloud je bystré a vytrvalé zvíře.

Velbloud žije divoce v přírodě, ale převážně se chová jako domácí zvíře.

23. Pracovní list – Karkulka (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 25)

Pomůcky : papír, pastelky

Cíl : procvičit zřakovou orientaci a rozlišení na papíře

Úkol : najdi Karkulce správnou cestu k babičce, pozor – cestou nesmíš potkat Vlka, ten by jí totiž snědl, správnou cestu vybarvi

Motivace : učitelka společně s dětmi převypráví pohádku o Karkulce

Organizace : skupinová práce u stolečků

24. Obrázek z novinových útržků

Pomůcky : papír, noviny, lepidlo, misky, štetcečky

Cíl : procvičit jemnou motoriku a práci s lepidlem

Úkol : natrhej si z novin malé útržky, poskládej z nich na papír nějaký obrázek, nalep ho na papír

Motivace : připravené prostředí – pomůcky k činnosti, vzor hotového obrázku

Organizace : skupinová práce u stolečků

25. Pracovní list – Poznej, které zvíře do řady nepatří

(viz. Soubor použitých materiálů, str. 26)

Pomůcky : papír, pastelky

Cíl : procvičit zřakovou orientaci na papíře, pravolevá orientace

Úkol : najdi na papíře v řadě zvíře, které tam nepatří a vybarvi ho

Motivace : povídáme si o obrázcích zvířat na pracovním listě

Organizace : skupinová práce u stolečků

Popis : pravolevá orientace je pro některé děti ještě těžká, rozdíl na papíře nevidí, proto jsem jim poradila takovou pomůcku – Kam se koukají zvířátka v řadě? Ke dveřím. A které kouká k oknu, to tam nepatří. Nebo naopak.

26. My jsme malé opičky

Cíl : procvičit nožní klenbu

Úkol: sundej si bačkory i ponožky, skrč palečky u nohou a choď s nimi za mnou

Motivace : báseň – My jsme malé opičky, cvičíme si nožičky, raz dva, to je ale paráda.

Organizace : skupinové cvičení v tělocvičně

Popis : děti chodí za učitelkou, mají skrčené palce u nohou a říkají básničku – My jsme malé opičky

27. Literární hádanky

Pomůcky : ukázky textů pohádek, bez jmen hlavních hrdinů, ty nahrazují zájmena

Cíl : poznat, kterou pohádku paní učitelka čte (pro tuto činnost je důležité, aby děti pohádky znaly)

Úkol : Poznáš jako pohádku vám čtu? Poslouchej.

Organizace : skupinová práce u stolečků

Popis :

Ona našla jahůdku, zavolala na něj, dala mu půlku, druhou půlku sama snědla. Pak našel on jahodu, jí nic neřekl, chtěl jahodu sám polknout, ale jahoda mu uvázla v hrdélku. Začal kývat hlavou, natahovat krček, zvrátil se a zvedl nohy vzhůru. Ona to viděla, běží ke studánce a prosí o pomoc. „Studánko, studánko, dej mi krůpěj vody pro mého kamaráda, on leží v oboře nožky má nahoře a dáví se, bojím se bojím, že umře.“

(O kohoutkovi a slepičce)

Byla jedna máma a ta měla čtyři zvířecí děti. Jednou musela sama někam odejít, snad na pastvu. I shromáždila děti okolo sebe a povídala : „Já musím, milé děti někam odejít, a nechám vás tu na chvíli samotné. Vrátka zamknu, ale to vám povídám, nikomu neotvírejte, dokud můj hlas neuslyšíte.“ Děti slíbily poslušnost, matka zamkla vrátka a spokojeně odešla. Netrvalo dlouho a přišlo jedno velké zlé zvíře a začalo na děti volat : „Děťátka, děťátka, otevřete vaše vrátka, nesu vám v košíčku šťavnatou travičku.“

(O neposlušných kůzlatech)

Než se začalo stmívat, přestal tlukot v lese a dětem bylo ouzko. I vzaly džbánky a šly hledat otce. Když ho nenašly holčička řekla : „To jsme se asi ztratily a tatínka už nenajdeme, vylez tedy na strom a podívej se bráško, jestli neuvidíš nějaké světýlko.“ Chlapec vylezl na strom a díval se kolem dokola, když viděl zdaleka světýlko, zavolal na holčičku, že se tam půjdou podívat. I přišly z lesa ven, na zelenou louku, na té louce viděly hezkou chaloupku.

(O perníkové chaloupce)

„Dobrý den holčičko!“ „Jé, dobrý den.“ „Copak děláš sama v tomhle černém lese? Nebojíš se?“ „Kdepak. Hned za lesem bydlí moje babička. Trošku stůně, víš? A tak jí nesu něco dobrého na posilněnou.“ „A jestlipak máš pro ni také kytičku?“ „Ne, to ne, na tu jsme s maminkou zapomněly!“ „No tak nějakou natrhej, je jich celý les.“ Zatímco holčička trhala kytičky, rozběhl se sám k její babičce.

(Červená Karkulka)

Jeden starší pán něco zasadil, u pole se posadil, čekal, čekal, mráz ho lekal, sluníčka se bál, dešti jenom lál. Bez oběda, bez večeře, čeká starší pán, najednou se hlína zvedá, roste kopeček. „Paní, roste řepa!“ „Prosím tě, co vidíš?“ „Paní, což jste slepá?“ „Starý pane, ty mě šidíš!“ Zavolali tedy na pomoc holčičku, holčička pejska, pejsek kočku, kočka myšku.

(O veliké řepě)

V širém poli stála chaloupka. Běžela kolem myška. Zahlédla chaloupku, zastavila se a vypyťovala se : „Chaloupko, kdo v tobě bydlí?“ ale nikdo se neozýval. Nastěhovala se tedy myška do chaloupky a bydlela v ní.

Za čas přiskákala k chaloupce žába a vyptávala se : „Chaloupko, kdo v tobě bydlí?“ „Já myška. A kdo jsi ty?“ „Já jsem žába.“ „Tak pojď dovnitř, místa je tu dost.“ Žába skočila do chaloupky a už tam bydlely dvě. Utíkal kolem zajíc. Zastavil se u prahu chaloupky a vyptával se : „Chaloupko, chaloupko, kdo v tobě bydlí?“

(Bouda, budka)

28. Kimova hra

Pomůcky : postavičky exotických zvířat, šátek

Cíl : procvičit krátkodobou paměť, poznat změnu v umístění zvířat

Úkol : pozorně si prohlédni zvířata na kobereci, teď je zakryji šátkem a něco tam změním.

Co je jinak?

Motivace : volná hra s postavičkami exotických zvířat

Organizace : skupinová práce u stolečků

28. Trasa prohlídky v ZOO

ZOO (otevírací doba : 9.00-16.00)

Vstup : děti-40Kč, dospělý : 70Kč

Přípravná aktivita : prohlížení orientačního plánu ZOO Praha – seznámení s trasou prohlídky, povídáme si o zvířatech, které uvidíme. Děti se rozhodnou, které zvíře chtějí 1000,-Kč jednorázově podpořit, sponzorovat.

Cíl : seznámit se s tím, jak zvířata žijí v ZOO v zimě, seznámení se saveci

Úkol : podle mapy ZOO se dostat k určitému cíli (pavilónu, zvířeti), práce ve skupině s mapou (orientace a čtení z mapy)

Čas odchodu : 8.30, čas příchodu : 11.30

Co sebou? – teplé oblečení, svačtinu z MŠ a pití z MŠ

Předpokládaná doba prohlídky: 2, 5hodiny

Trasa : Indonéska džungle – orangutan, Medvěd lední, Pavilon velkých saveců – slon, hroch, Pavilon šelem – lev, Pavilon goril, Lachtani

Komentáře ke zvířatům:

ORANGUTAN

Kde žije : v Asii

(ukázat dětem Asii na mapě zeměkoule)

Co jí : ovoce, různé bobule, výhonky, listy, ořechy, hmyz, měkkýše

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Orangutan žije převážně na stromech.

Orangutan má dlouhé ruce k ručkování na větvích.

Orangutan má dlouhou srst, která ho chrání před deštěm.

Orangutan žije v tlupách. Dospělí samci orangutána žijí samotářsky.

Každý večer si orangutáni budují hnízdo na spaní.

Dorozumívají se hrdelními zvuky a řevem.

Neumí plavat.

Mládě orangutána saje od matky mateřské mléko.

MEDVĚD LEDNÍ

Kde žije : na Arktidě

(ukázat dětem Arktidu na mapě zeměkoule)

Co jí : tuleně, ryby, soby, vodní ptáky, mršiny, různé bobule, lišejníky

Medvědí rodina : táta – medvěd, máma – medvědice, dítě - medvídek

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Medvěd lední je tulák, denně ujde až několik desítek kilometrů.

Medvěd lední je vynikající plavec a potápěč.

Lidé je lovili, kvůli teplému, bílému kožichu.

Bydlí v hlubokých norách vyhrabaných ve sněhu.

Medvěd lední se přibližuje k městům a vyjídá zbytky z odpadků.

SLON AFRICKÝ a SLON INDICKÝ

Kde žije : SLON AFRICKÝ v Africe, SLON INDICKÝ v Indii.

(ukázat dětem Afriku a Indii na mapě zeměkoule)

Co jí : kůru, listí větvičky, trávu. V zajetí : seno, mrkev, banány, salát, jablka, chleba.

Sloní rodina : táta – slon, máma – slonice, dítě – slůně

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Slon Africký má větší uši, než slon Indický.

Slon umí plavat a rád se koupe.

Dospělí samci žijí samotářsky.

Ostatní sloni žijí ve stádech – vedoucím je vždy samice.

Malé slůně saje tlamičkou od maminky mateřské mléko.

Sloni mají 2 velké kly.

Slon používá chobot, jako lidé používají ruku. Podává si chobotem potravu do pusy.

Nasává chobotem vodu a vstříkuje si jí do tlamy nebo se s ní sprchuje.

Prapradědeček slona byl mamut.

Slon slouží v některých zemích lidem jako dopravní prostředek, vozí se na něm.

Slon pomáhá dřevorubcům v lesích tahat klády.

HROCH

Kde žije : v Africe

(ukázat dětem Afriku na mapě zeměkoule)

Co jí : trávu, listí, větve, vodní rostliny, plody

Hroší rodina : táta – hroch, máma – hrošice, dítě – hrošík

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Hroch žije ve vodě.

Hroch má mezi prsty krátké plovací blány.

Mládě hrocha se narodí ve vodě, hned vypluje nad hladinu, nadechnout se vzduchu.

Hroch má tlusté váleovité tělo.

Hroch má uzavíratelné nozdry a uši, aby mu do nich nenatekla voda.

Když je hroch ve vodě, koukají mu nad hladinou jen nozdry, jinak je celý ponořený ve vodě.

Hroch má v obrovské tlamě velké kly.

Přes den je hroch ve vodě, večer vylézá ven z vody a hledá si potravu.

Hroch žije ve skupinách.
Výborně plave a potápí se.

LEV

Kde žije : v Africe, v Asii

(ukázat dětem Afriku na mapě zeměkoule)

Co jí : zebry, pakoně, antilopy, někdy loví i menší savce

Lví rodina : táta – lev, máma – lvíce, dítě – lvíče

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Lev je král zvířat.

Lev má mohutnou hřívu.

Lev má velkou sílu a hromový řev.

Svou kořist lev stiskne silnými čelistmi a udusí ji.

Žijí v rodinných skupinách, vůdcem je vždy samec.

Lvi loví společně.

Mláďata sají mléko od maminky a můžou se jít napít i k jiné samici (k tetě).

Lvíce přenáší mláďata v tlamě, přičemž je uchopí za krk, aniž by jim ublížila.

Lvi dovedou plavat, ale do vody moc nechodí.

GORILA

Kde žije : v Africe

(ukázat dětem Afriku na mapě zeměkoule)

Co jí : rostliny, šťavnaté plody ovoce a zeleniny

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Gorila tráví většinu svého času na zemi, ale šplhat po stromech také umí.

Mláďata si ráda hrají ve větvích.

Gorily žijí v tlupách (v jedné velké rodině).

V čele tlupy stojí nejstarší samec.

Gorily se mezi sebou dorozumívají různými zvuky a posunky.

Gorily si připravují z větví a listí hnízdo ke spánku.

Gorila má sílu, jako 8 mužů dohromady.

Samici se rodí jen jedno mládě.

Když je gorila ohrožená nebo rozčilená, vztyčí se a bubnuje si dlaněmi do prsou.

LACHTAN

Kde žije : v mořích a oceánech Arktidy

(ukázat dětem Arktidu na mapě zeměkoule)

Co jí : ryby, koryšce, hlavonožce

Zajímavosti o zvířeti z knížek :

Lachtan se umí výborně potápět.

Lachtan byl pronásledován lovci pro kožešinu.

Lachtan je rychlý a výborný plavec.

Mláďata sají mateřské mléko od své matky.

Lachtani vystupují často v delfináriích a cirkusech.

Lachtan má místo nohou ploutve.

Lachtan se na souši pohybuje s velkými obtížemi.
Lachtan spí ve vodě a to ve svislé poloze.

29. Hádej kdo jsem

Cíl : zabavit děti při cestě dopravním prostředkem

Úkol : pokládej někomu, kdo myslí na nějaké zvíře - zvědavé otázky, tak abys uhádl na které zvíře dotyčný myslí

Organizace : skupinová hra v dopravním prostředku

Popis : někdo si myslí nějaké zvíře, ostatní mu pokládají otázky, on na ně smí odpovídat jen – ano a ne, kdo to uhádne, myslí na nějaké zvíře on a ostatní se ho ptají

30. Pracovní list : Zvířata (viz. 9. 2. Soubor použitých materiálů, str. 27)

Pomůcky : papír, pastelky

Cíl : matematické představy, procvičení počítání do 5

Úkol : kolik zvířátek od každého druhu najdeš v rámečku? Začerni tolik puntíků, kolik zvířátek jsi našel.

Motivace : připravené prostředí – pomůcky

Organizace : skupinová práce u stolečků

9. 2. Soubor použitých materiálů

Pracovní list - Myška

Papírové miminko

Píseň – Máme rádi zvířata

Pracovní list – Opice

Kostra slona

Obrázek slona

Píseň – Slon, slon, slon

Pracovní list – Korále

Obrázek – Gorila

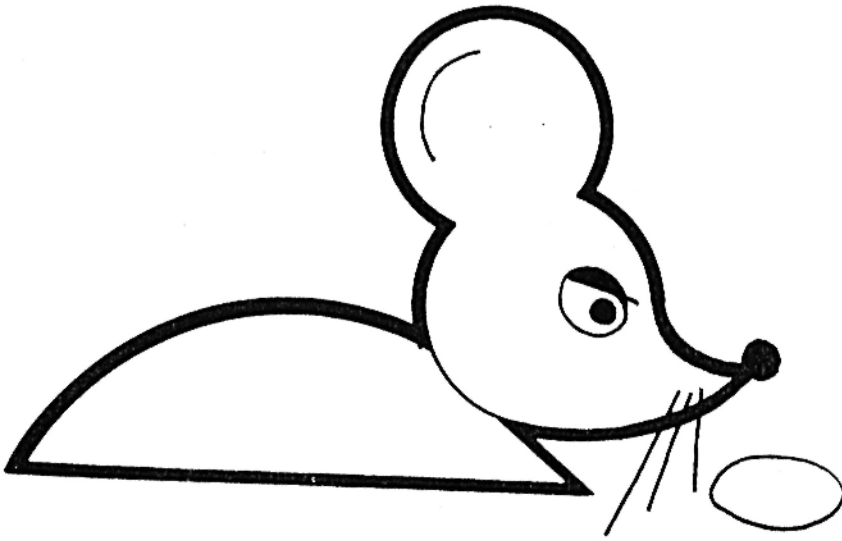
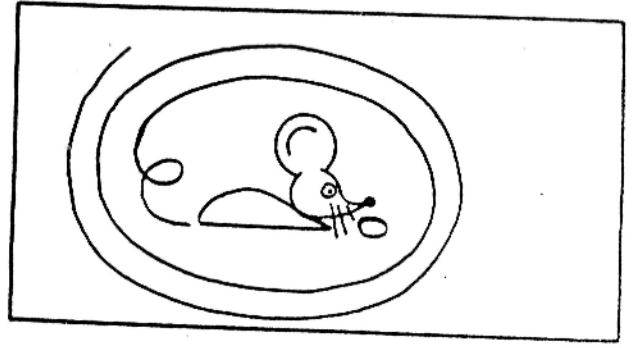
Obrázek – Velbloud

Píseň – Hodný velbloud nekouše

Pracovní list - Karkulka

Pracovní list – Poznej, které zvířátko do řady nepatří

Pracovní list . Zvířata

Děti

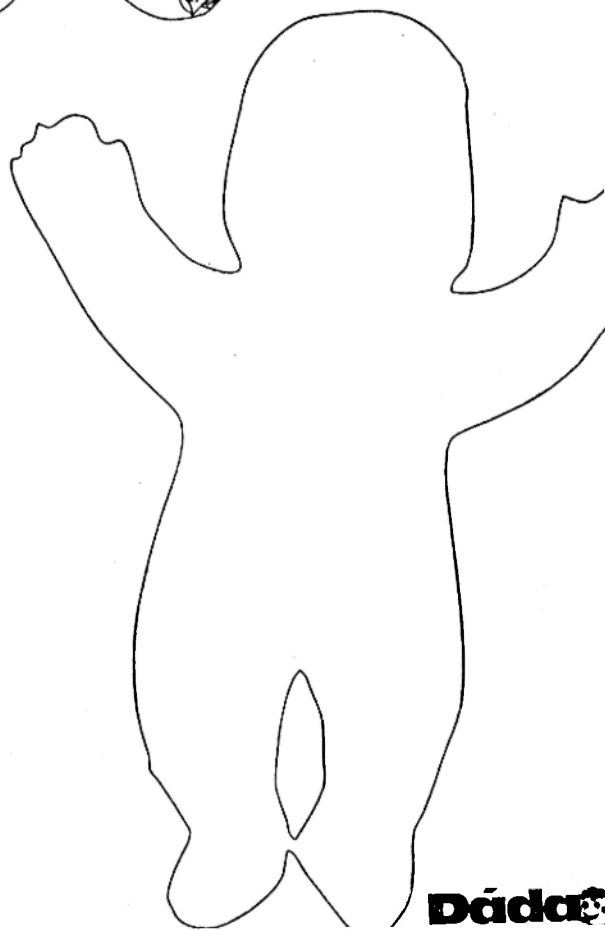
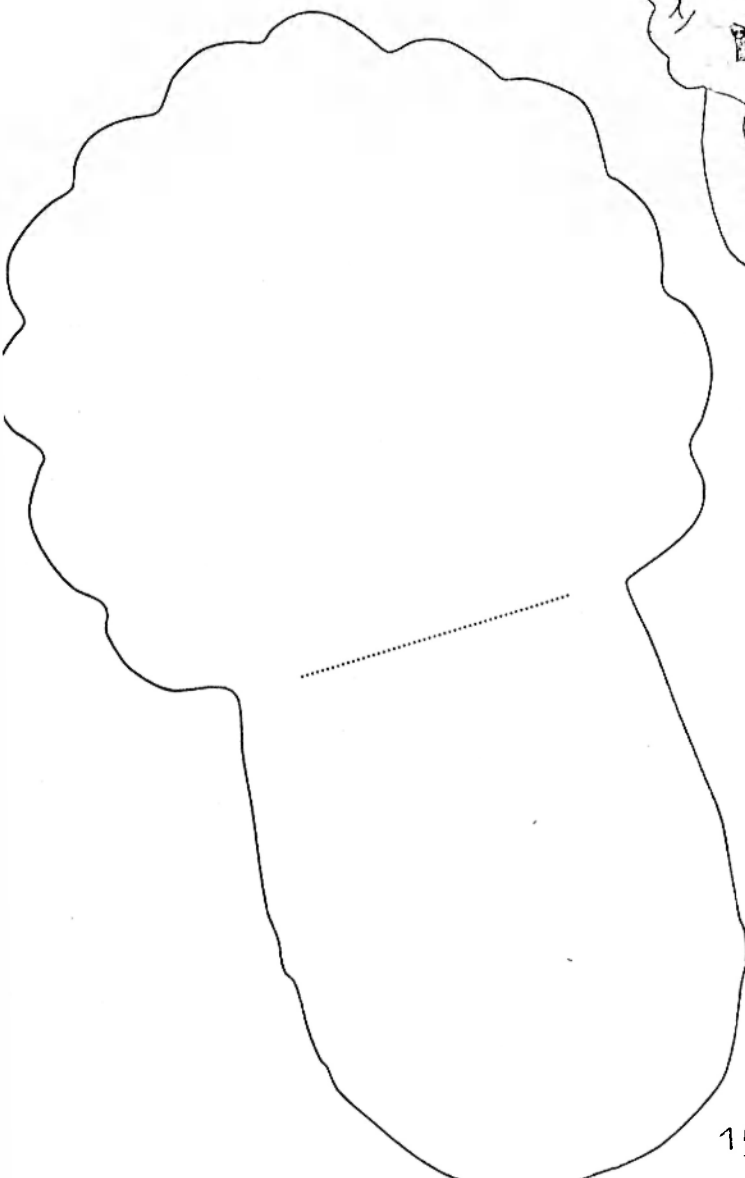
dětem

Miminko

Nápad na pěknou hračku nám poslala Veronika Hrbáčová z Brna. Takové miminko si vyráběla už její maminka.

Co budete potřebovat? Čtvrtku, pastelky a nůžky.

Obkreslete si zavinovačku a miminko podle šablony. Zavinovačku ve vyznačených místech prostrihněte a i s miminkem si ji pěkně vybarvěte. Pak už stačí jen miminko „provléci“ otvorem v zavinovačce.

Máme rádi zvířata

hudba: Jiří Šlitr text: Jiří Suchý

zpívala: Jitka Molavcová

E H⁷

Má-me rá-di zví-řa-ta, zví-řa-ta, zví-řa-ta,
V zoo-lo-gic-ké zah-ra-dě, zah-ra-dě, zah-ra-dě

E

pro-to-že jsou chlu-pa-tá a ma-jí heb-kou srst (srst
ne-hlad-te lva po bra-dě, u-kous-ne vám prst (prst

A

srst srst srst srst srst srst) Chy-bu - je ten,
prst prst prst prst prst prst)

Ami

kdo lvu skrz tu mříž svou ru - ku po-dá ^{sbor} i když máme

H⁷ E

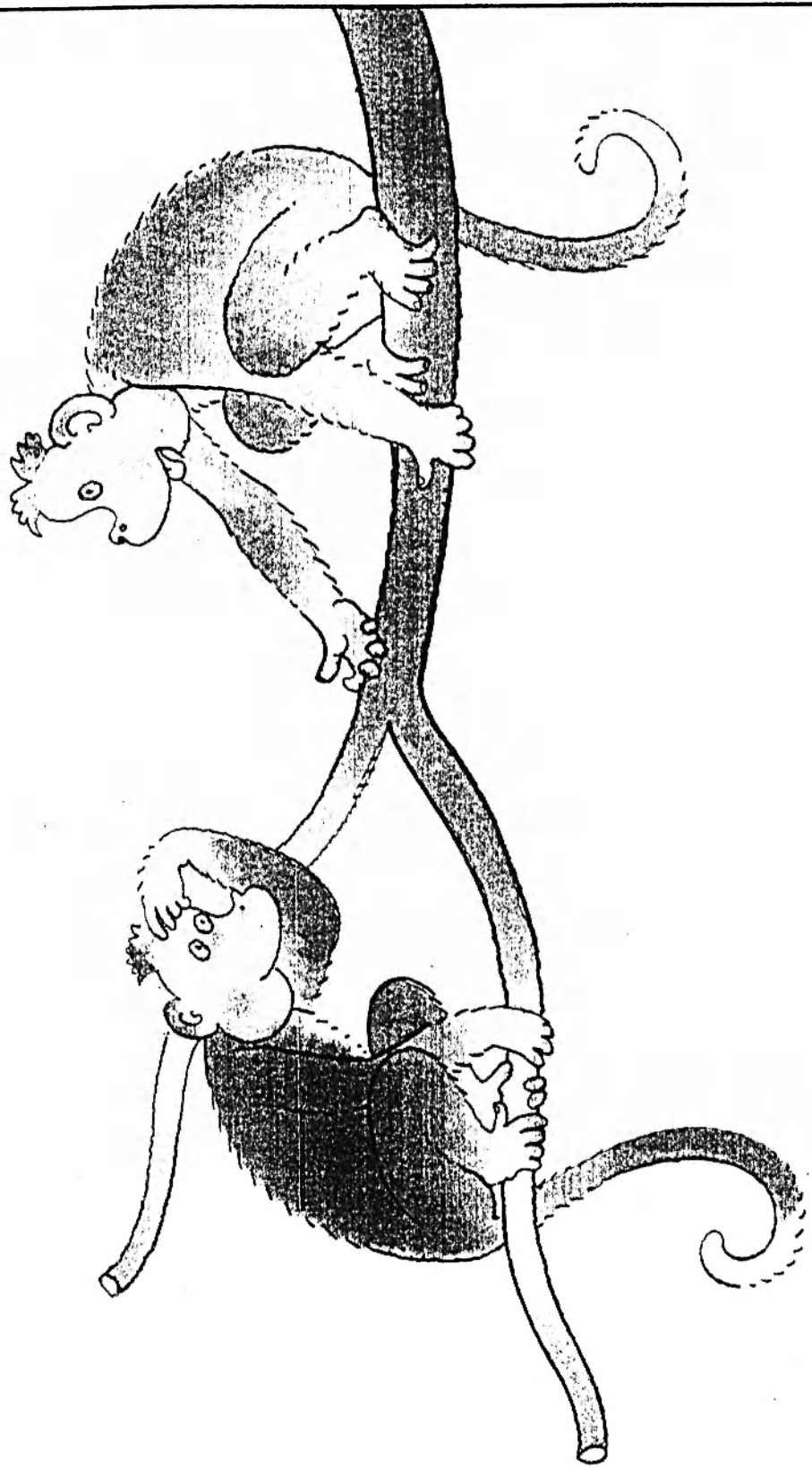
de-set prs-tů, kaž-dý - ho je ško-da. Má-me rá-di

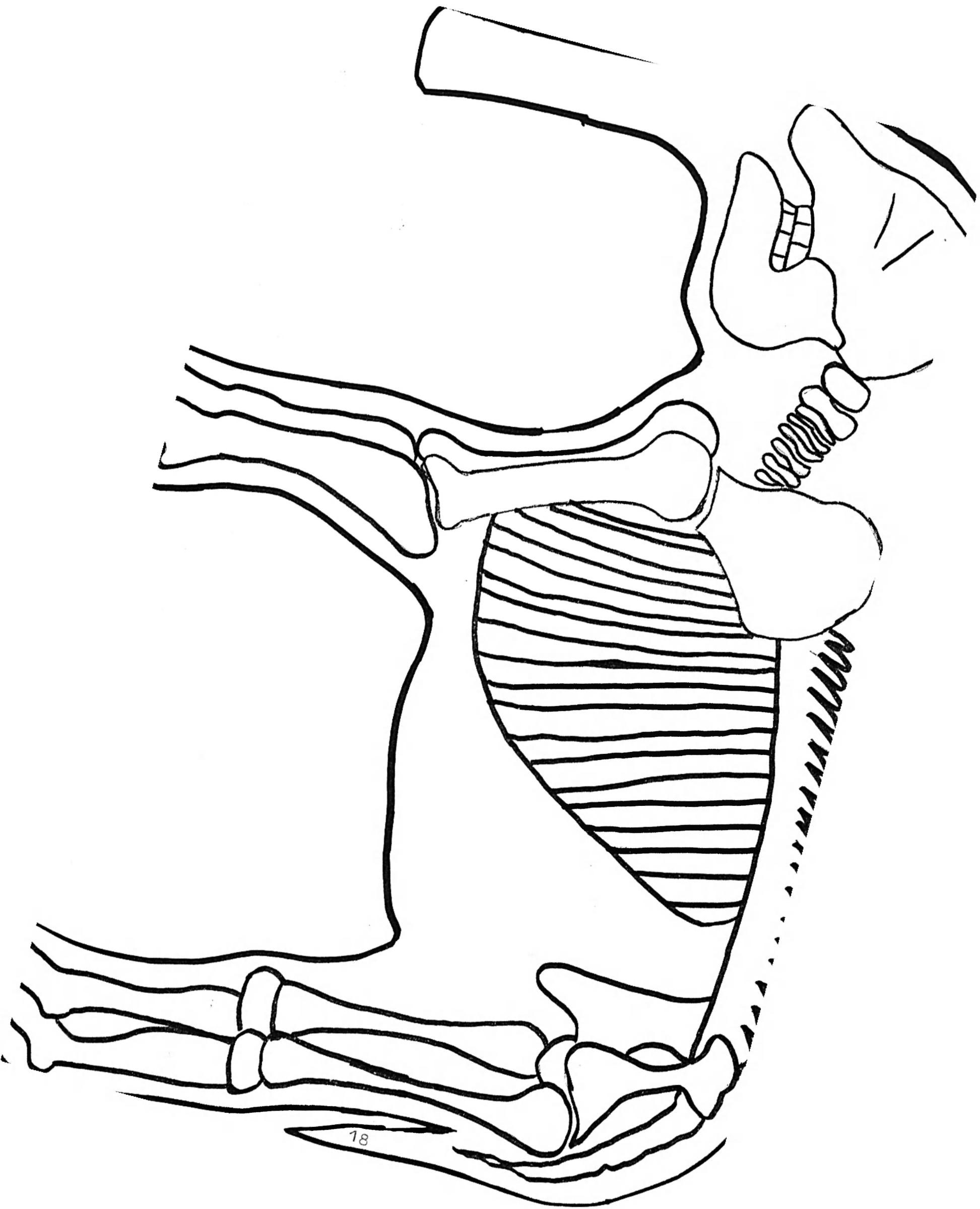
H⁷

zví-řa-ta, zví-řa-ta, zví-řa-ta, pro-to-že jsou

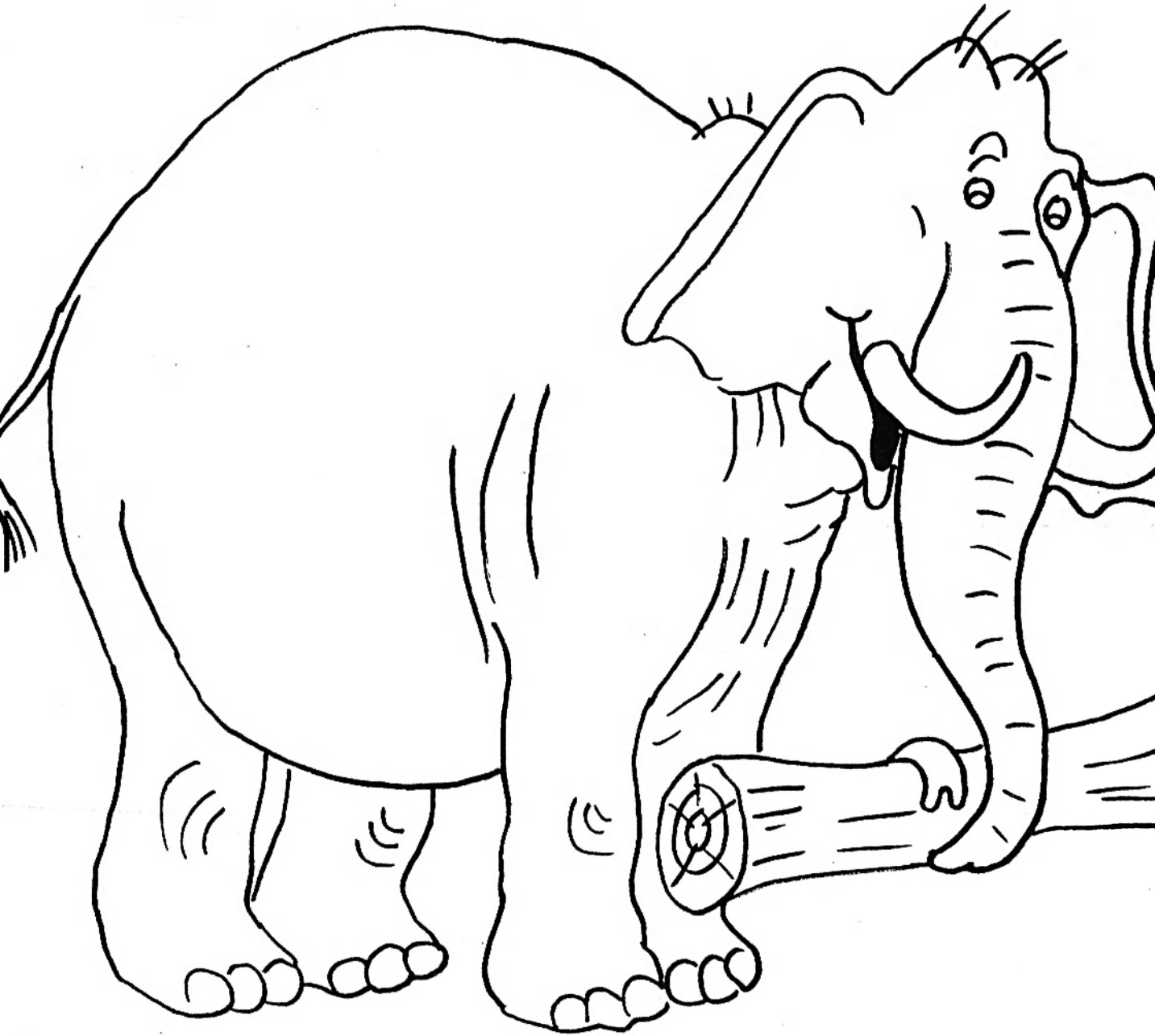
E

chlu - pa - tá a ma - jí heb-kou srst. D.C.

SLON

Nejmilejší písnička

Nadále pokračujeme v soutěži o vaši nejmilejší písničku.

Výsledky hlasování z CD, MC Pasu, pasu písničky:

1. Chytila jsem na pasece žížalu
2. Strašidylko Emílek
3. Kdybych byla vlašťovkou

Tentokrát vybírejte z CD, MC Škola zvířátek. Na konci soutěže vylosujeme 50 hlasovacích lístků, jejichž odesílatele odměníme.

Dada Patrasova

1. Dve slonji ml	Z kachničky mládek	1.50
2. Babička mládek	1. Mládek/1. Mládek	4.07
3. Jistinka	1. Mládek/1. Mládek	2.00
4. Mladíček mládek	1. Mládek/1. Mládek	2.30
5. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.05
6. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.33
7. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	1.55
8. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.03
9. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.13
10. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.20
11. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.15
12. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.50
13. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.35
14. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.10
15. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.12
16. Slon, slon, slon	1. Mládek/1. Mládek	2.55

Nahrály TOČR - Kol. Felix Slovák
Dance in Prag - Slovna - Bohumil Kuliny ml
DAGMAR PATRASOVA

Album design a Photo © Daniela Anstová - Jitka Anstová 1991
© 1991 Tonmu Records, 742 21 Starý Jičín, Czech Republic

Slon, slon, slon

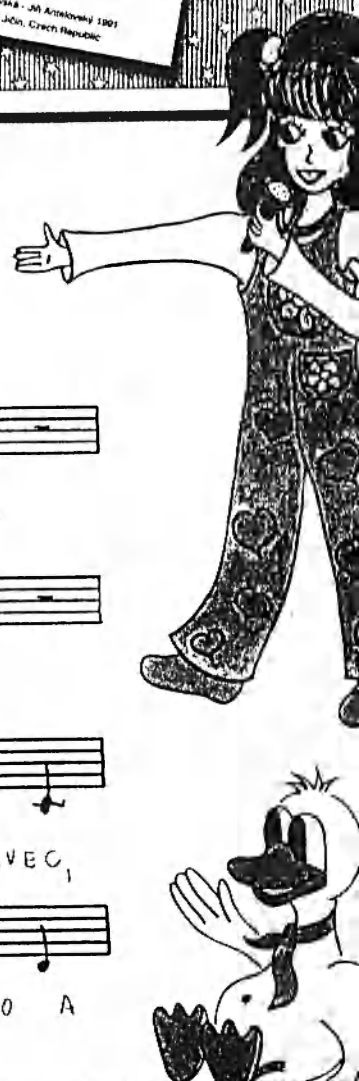
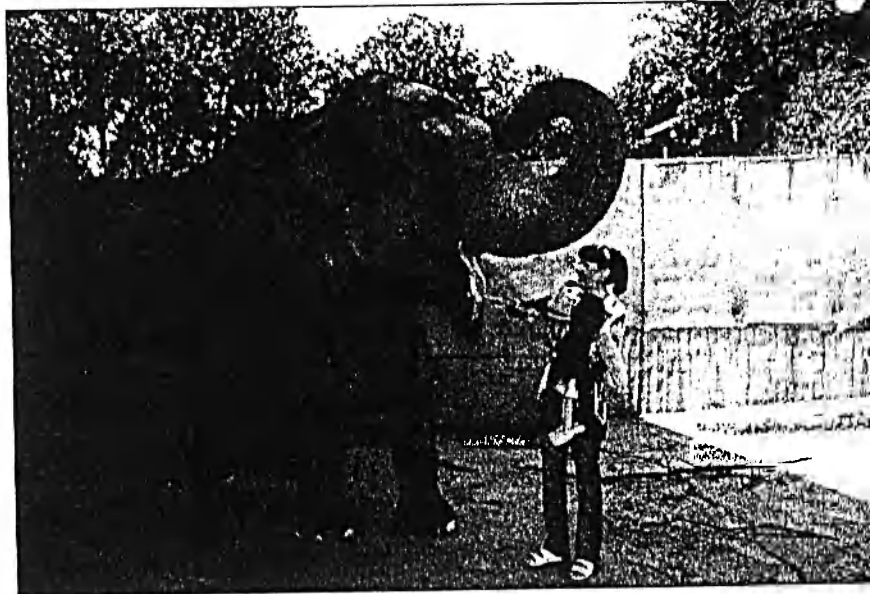
I. Mládek/I. Mládek
CD, MC Škola zvířátek

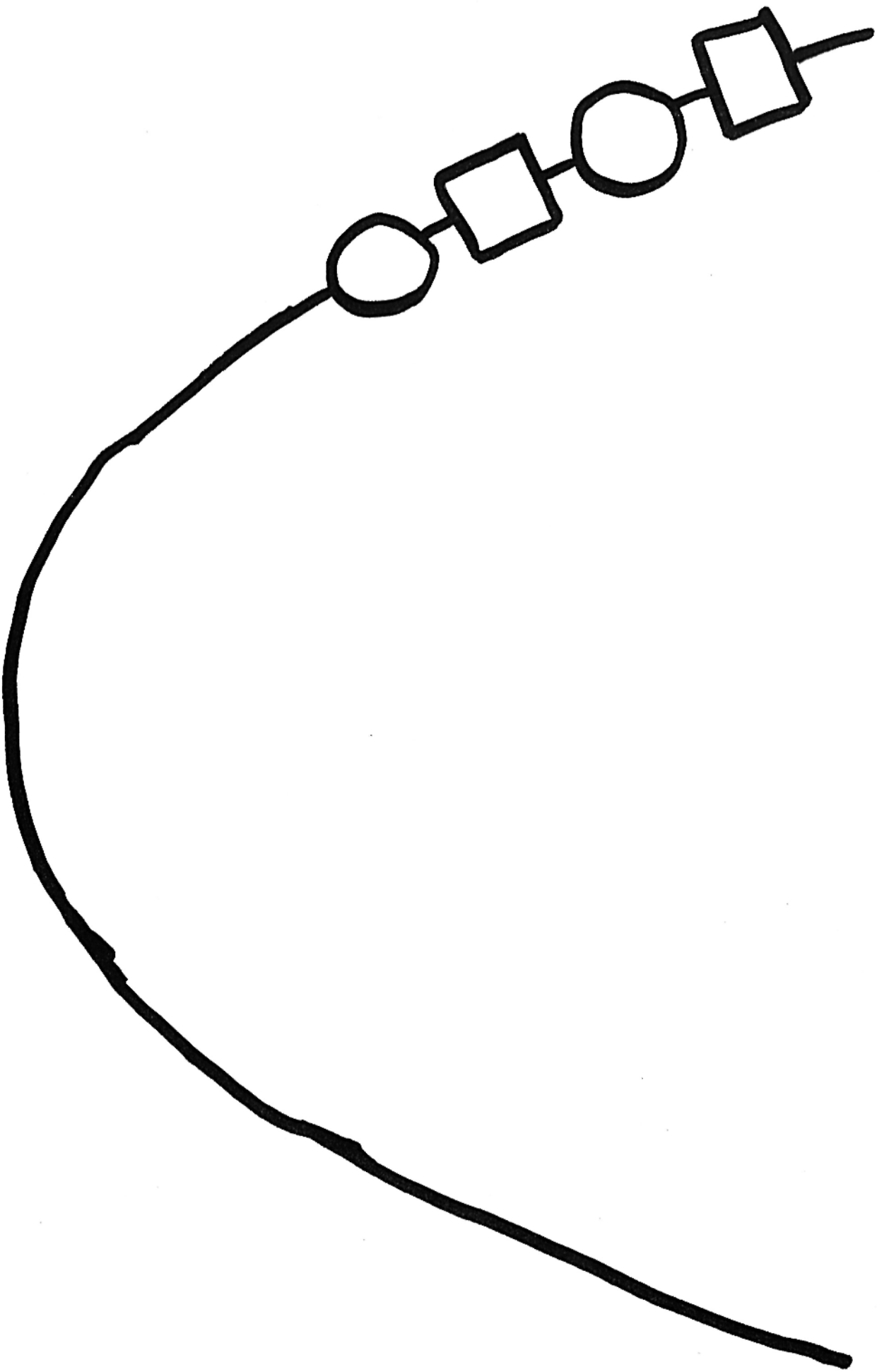
1. SLON, SLON, SLON MÁ K OBEZITĚ SKLON,
SLON, SLON, SLON A TO JE CELEJ VON.
MASO NEJÍ NENÍ DRAVEC, JE TO PŘÍSNÝ BYLOŽRAVEC,
ZAŠLÁPNE - LI NĚKoho, ČUCHNE A JDE VOD TOHO A

2. Slon, slon, slon
má k obezitě sklon.
slon, slon, slon,
a to je celej von.
Kde se vzala v něm ta kila,
já bych jako proutek byla.
Kdybych maso nejedla,
ale to bych nesvedla.

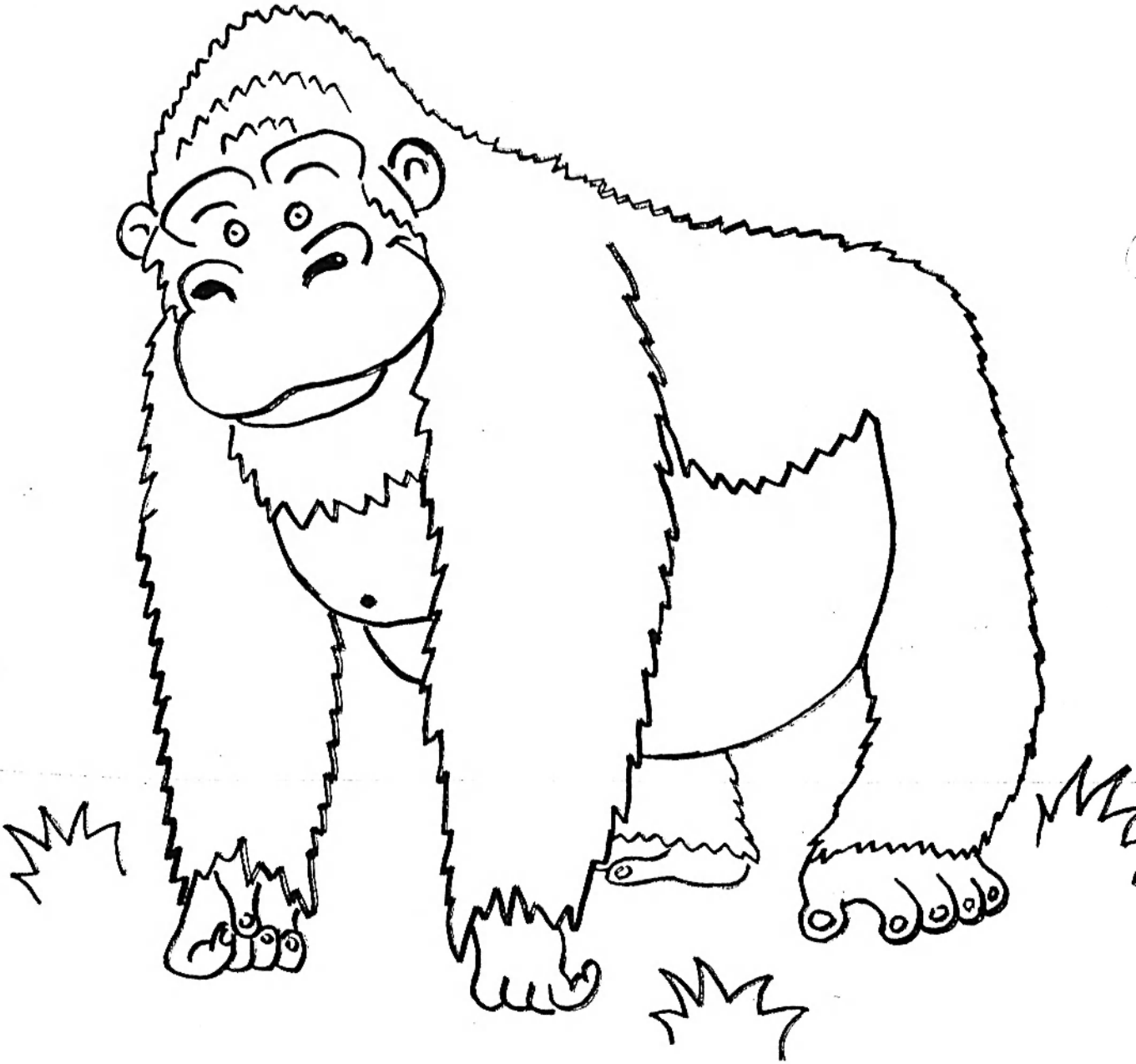
3. A slon, slon, slon
má k obezitě sklon.
Slon, slon, slon,
a to je celej von.
Kdybych jedla bílou stravu.
větvě, boby, fíky, trávu.
Kdybych jedla jako slon,
nebyla bych jako on.

4. A slon, slon, slon
má k obezitě sklon.
A slon, slon, slon,
a to je celej von.

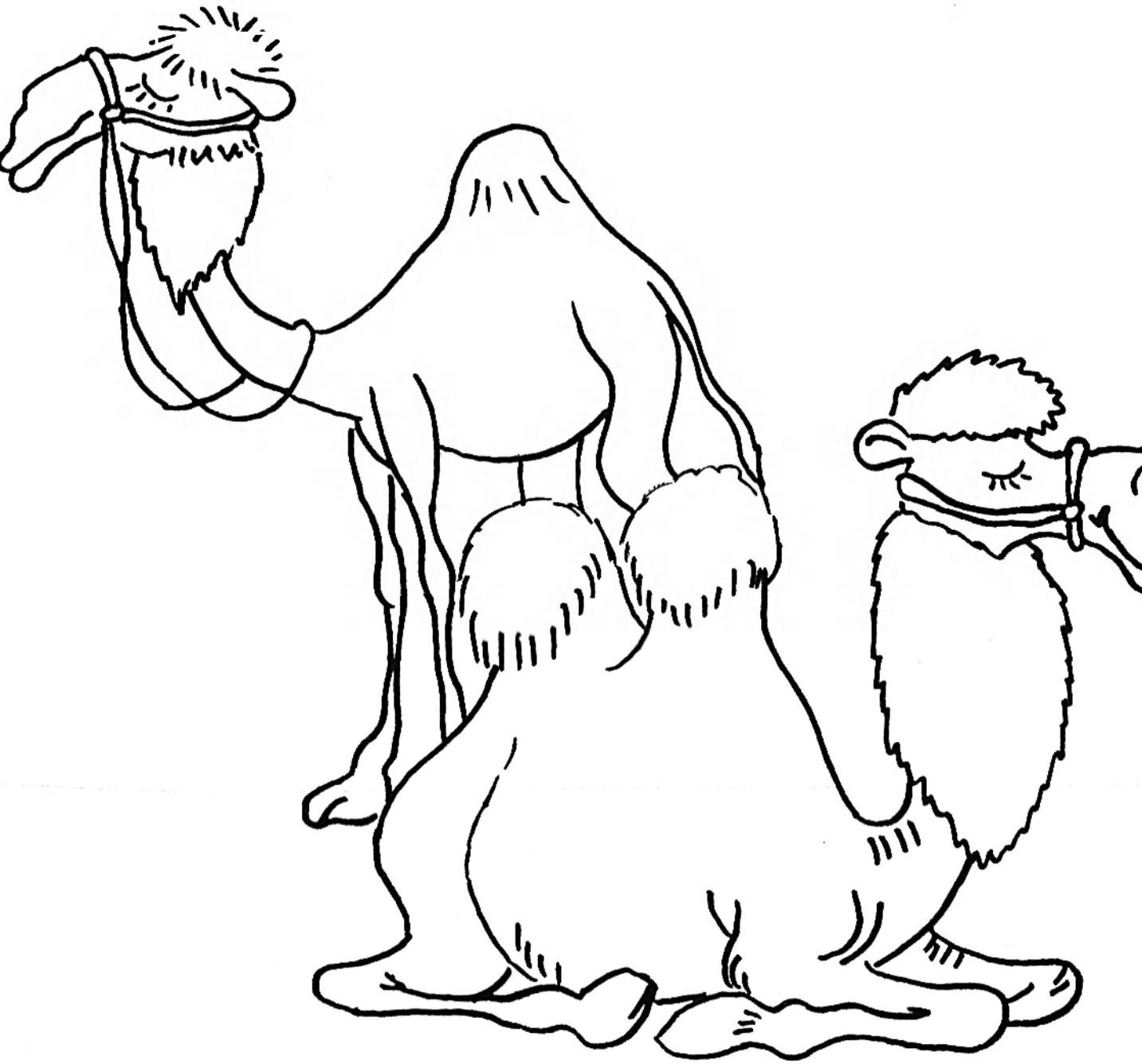

GORILA

VELBLOUD

Velbloud

hudba: Ivan Mládek text: Ivan Mládek

zpívá: Dagmar Patrasová

G⁷ C G⁷ C

Hodný velbloud ne-kou-še, ne-kou-še, ne-kou-še, tak
pro-dá-me tě na gu-láš, na gu-láš, na gu-láš,

G⁷ C G⁷ C

proč jsi kousnul Bo-hou-še, že se ne-sty - díš. Že
když to ješ - tě u - dě-láš, no tak u - vi -

²C F C F C

díš. Po hr-bu tě dneska ve-čer ni-kdo ne-po - hladí,

D⁷ G D⁷ G

Bohouš, ten se kvú - li to - bě dlou-ho ne-po - sa-dí.

G⁷ C G⁷ C

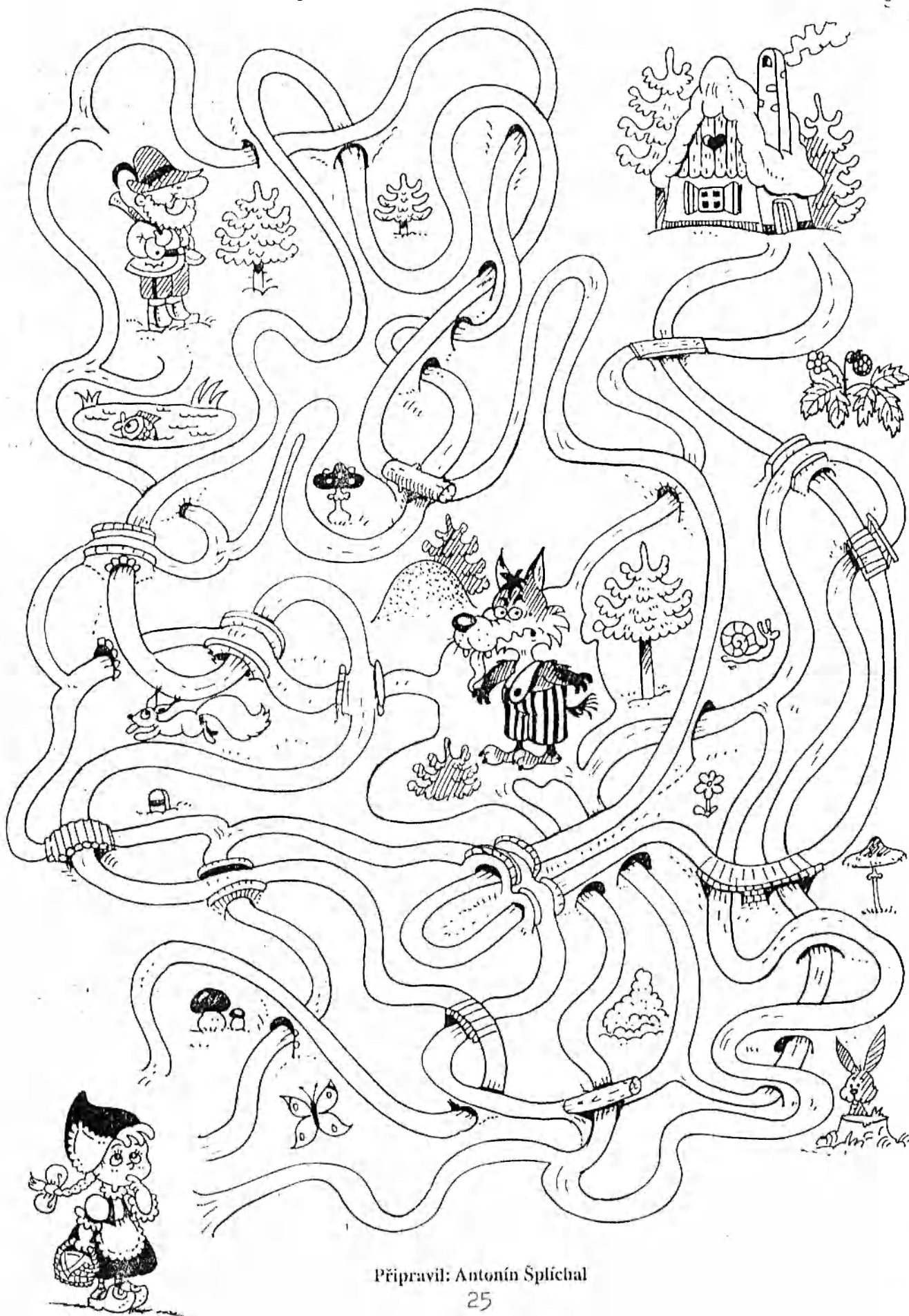
Dál tě ká - rat ne-bu-du, ne-bu-du, ne-bu-du.

G⁷ C G⁷ C

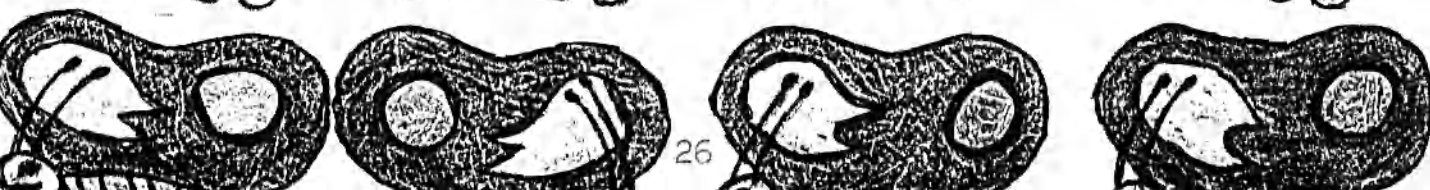
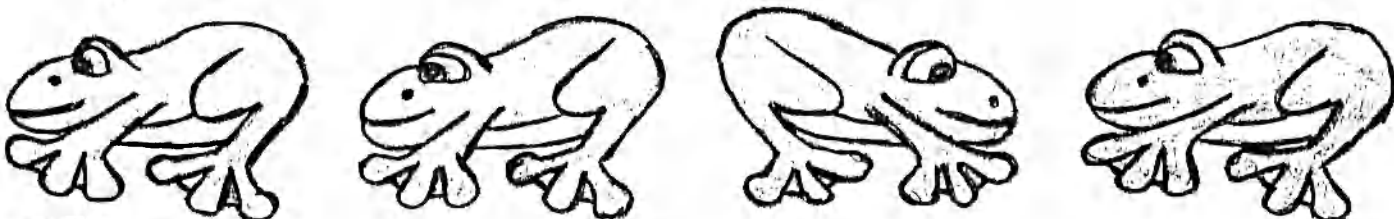
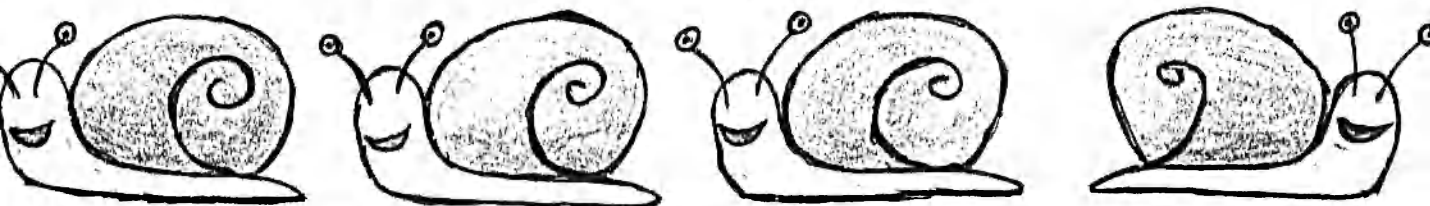
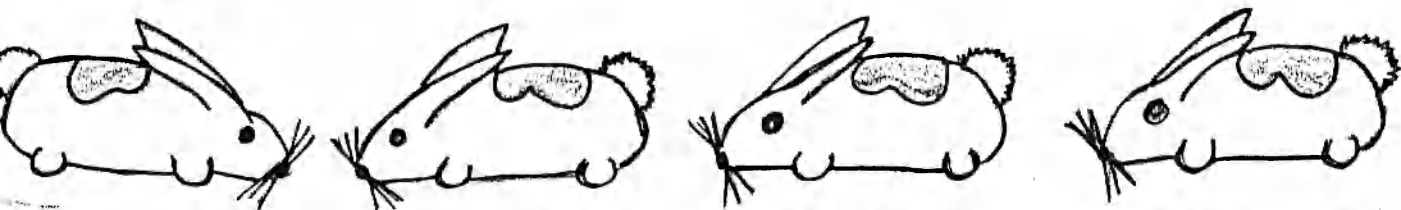
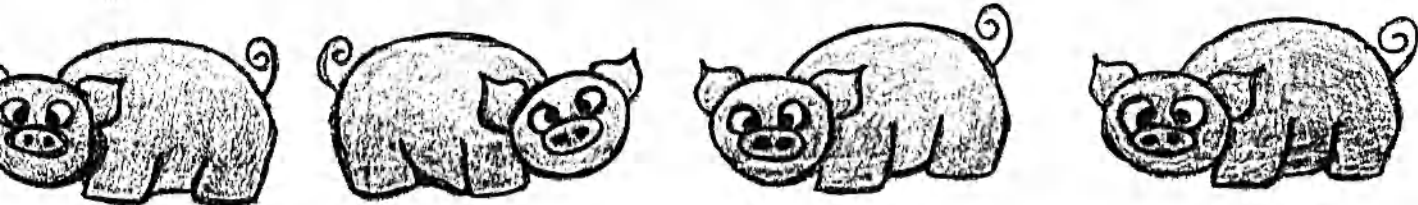
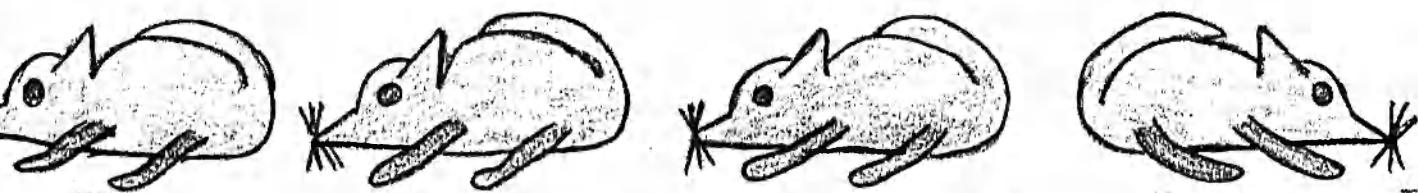
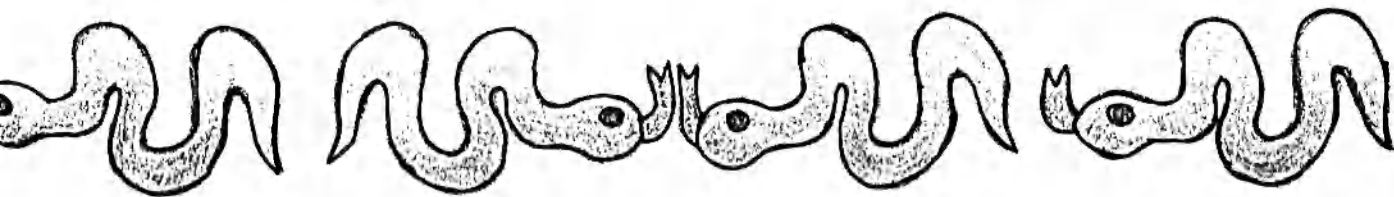
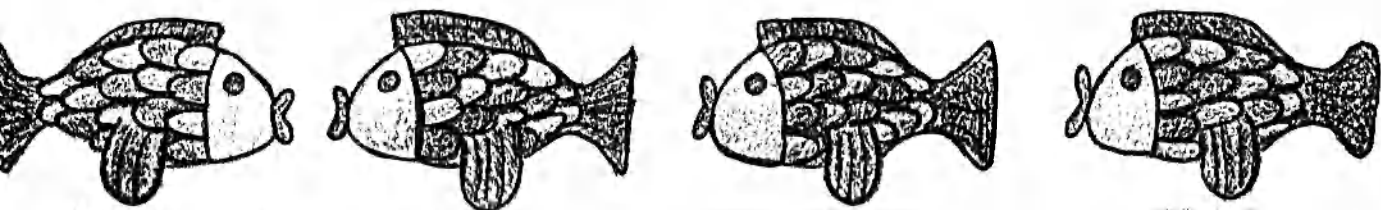
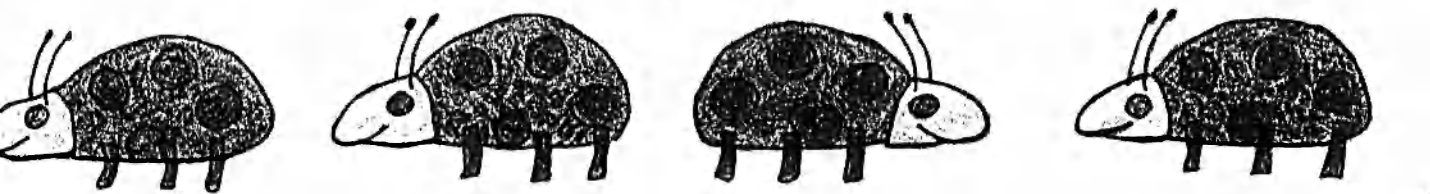
Zkrátka: dě-láš o - stu-du ce - lé Sa-ha - ře.

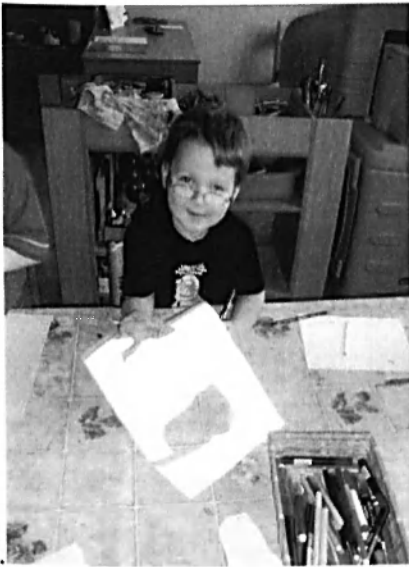
Kterou cestou půjde Karkulka, aby nepotkala vlka?

Které zvířátko do řady nepatří? A proč?

9. 3. Fotografic

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.